

ตำแหน่ง

นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. โครงการประชาสัมพันธ์ขยายผลมติคณะรัฐมนตรี
ปี ๒๕๕๓
๒. โครงการประชาสัมพันธ์เครือข่ายสถานีวิทยุเพื่อความปลอดภัยทางถนน สัญจรปลอดภัยปีใหม่
ปี. ๒๕๕๓

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ชื่อผลงาน โครงการประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ คณะรัฐมนตรี

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ เดือนกุมภาพันธ์ - กันยายน พ.ศ.๒๕๕๓

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

๓.๑.๑ ความหมายของวิทยุกระจายเสียง วิทยุกระจายเสียงตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Radio Broadcasting” เรียกสั้น ๆ ว่า “วิทยุ” หมายถึงการใช้คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือคลื่นวิทยุ เพื่อส่งสารกระจายออกอากาศ โดยไม่ต้องใช้สายต่อเชื่อมกัน ส่วน “วิทยุกระจายเสียง” ภาษาอังกฤษเดิมใช้คำว่า “wireless” หมายถึง ไม่มีสาย ส่วนอเมริกาเรียกสั้น ๆ ว่า “radio” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๓๕ : ๙)

๓.๑.๒ ความสำคัญของวิทยุกระจายเสียง ความสำคัญของสื่อวิทยุกระจายเสียงในฐานะที่เป็นสื่อในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจได้ ๓ ลักษณะ กล่าวคือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๓๕ : ๑๕)

(๑) การให้ข้อเท็จจริงแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีหูตากว้างขวาง รอบรู้ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว อีกทั้งให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

(๒) การให้การศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์ได้รับความรู้ได้อย่างทัดเทียมกัน เพื่อช่วยให้มีโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น

(๓) การแสดงความคิดเห็น วิทยุกระจายเสียงเป็นเวทีกลางให้ประชาชนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความนึกคิดซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้มากยิ่งขึ้น อันเป็นหนทางให้เกิดความเจริญได้ในที่สุด

ในการจัดรายการทางสถานีวิทยุกระจายเสียง นักจัดรายการ ต้องมีความรู้และความเข้าใจถึงความสำคัญของสื่อวิทยุกระจายเสียงในฐานะที่เป็นสื่อในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับประชาชน ในชุมชนใน ๓ ลักษณะ คือ การให้ข้อเท็จจริง การให้การศึกษา และเป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่ในชุมชนอย่างแท้จริง

๓.๑.๓ รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุกระจายเสียงแบ่งเป็น ๑๔ ประเภท ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ๒๕๓๓ : ๗๓๔-๗๓๗)

(๑) รายการพูดคุยกับผู้ฟังโดยตรง (Straight Talk) เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียวพูดให้ผู้ฟังโดยตรง ซึ่งผู้พูดไม่มีบทหรือมีบท ลักษณะสำคัญของรูปแบบรายการนี้คือการพูดนั้นจะต้องให้เป็นธรรมชาติที่สุด น่าฟัง และดึงดูดความสนใจของผู้ฟัง

(๒) รายการสนทนา (Conversational Programme) เป็นรายการพูดคุยกันหรือสนทนากัน แต่ไม่ใช่เป็นการสนทนากับผู้ฟังโดยตรง เป็นการสนทนากันระหว่างผู้ร่วมรายการตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป การดำเนินรายการเป็นไปอย่างมีขั้นตอน ผู้ดำเนินการสนทนาจะร่วมสนทนาด้วยก็ได้

(๓) รายการอภิปราย (Discussion Programme) เป็นรายการพูดคุยอีกลักษณะหนึ่งแต่ไม่ใช่การพูดคุยกับผู้ฟังโดยตรง โดยเป็นการแสดงความคิดเห็นในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ควบคุม ให้รายการดำเนินเป็นไปในขอบเขตที่วางไว้

(๔) รายการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Formal interview Programme)

เป็นรายการที่มีบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป มาซักถามเรื่องราว ปัญหา ข้อข้องใจให้ผู้ฟังได้รับฟัง โดยคนหนึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้ตอบข้อซักถามนั้น การสัมภาษณ์จะเป็นไปในลักษณะการสนทนา แต่ผู้สัมภาษณ์จะมีหน้าที่ถามคำถามเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ร่วมสนทนาด้วย

(๕) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Informal interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้เตรียมการหรือมีการนัดแนะกันมาก่อน แต่เป็นการถามความคิดเห็น ความรู้สึกของประชาชน (Vox-Pop) ถามปัญหาเฉพาะหน้าหรือถามผู้พบเห็นเหตุการณ์ที่ตื้นตัน

(๖) รายการสารคดี (Documentary หรือ Feature Programme) เป็นรายการที่มุ่งเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งตลอดรายการที่เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมด เป็นการเล่าเรื่องโดยใช้เทคนิคในการผลิตรายการในรูปแบบต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ สารคดีเบาสมอง เช่น สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เป็นต้น อีกชนิดคือ สารคดีแบบเข้มข้น เช่น สารคดีเชิงวิเคราะห์ สารคดีเชิงข่าว เป็นต้น

(๗) รายการนิตยสารทางอากาศ (Magazine Programme) เป็นรายการที่ใช้รูปแบบในการนำเสนอแบบนิตยสาร คือในรายการจะประกอบด้วย เรื่องย่อยต่างกันหลายเรื่องจะแนวเดียวกันหรือต่างแนวกันก็ได้ แต่ต้องนำเสนอให้สอดคล้องเป็นรายการเดียวกัน

(๘) รายการข่าว (News Programme) เป็นรายการที่มุ่งเสนอข่าวสาร เหตุการณ์หรือข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ที่เป็นที่สนใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยจัดเสนอออกอากาศเป็นรายการประจำหรือสอดแทรกในรายการอื่น ๆ ในกรณีที่เป็นการข่าวสำคัญเร่งด่วน โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ มีความใกล้ชิด มีความฉับพลัน และมีความสำคัญของเหตุการณ์และบุคคลในข่าว มีเงื่อนไข มีความแปลก มีความขัดแย้งเร้าใจ เป็นก้าวหน้าใหม่ ๆ เป็นต้น

(๙) รายการบรรยายเหตุการณ์ (Commentary) เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและรายงานในขณะที่เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นโดยผู้บรรยายเป็นผู้ถ่ายทอดเหตุการณ์นั้นให้ผู้ฟัง

(๑๐) รายการตอบปัญหา (Quiz Programme) เป็นรายการที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในท้องส่งหรือโทรศัพท์เข้ามาตอบปัญหา

(๑๑) รายการเพลง (Music Programme) เป็นรายการที่เสนอข้อมูลเกี่ยวกับรายการเพลง ได้แก่ วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย เวลา และขีดความสามารถของสถานี คณะทำงาน ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ผู้เสนอรายการเพลง และช่างเทคนิคด้านเสียง รูปแบบรายการ ได้แก่ ประเภทของเพลง และลักษณะเฉพาะของรายการ วางแผนเสนอรายการเพลง ได้แก่ การเลือกเพลง การเขียนบท และการดำเนินรายการ

(๑๒) รายการละครวิทยุ (Radio Drama/Radio Play) เป็นการแสดงออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงที่ผู้ฟังไม่เห็นตัวผู้แสดง ได้ยินแต่เสียงเท่านั้น แต่ผู้ฟังสามารถรู้และเห็นทุกอย่างด้วยจินตนาการจากเสียงต่าง ๆ ได้แก่ บทเจรจา การบรรยาย เสียงเพลง เสียงประกอบ ซึ่งละครวิทยุส่วนใหญ่เป็นการจำลองชีวิตคน เช่น ละครชีวิตรัก ตื่นเต้น ผจญภัย สืบสวนสอบสวน สะเทือนใจ เป็นต้น

(๑๓) รายการปักษิณกะ (Variety) เป็นรายการที่ประกอบด้วยสาระในแง่มุมต่าง ๆ หลายเรื่องหลายรส ซึ่งสามารถนำเสนอได้ในรูปแบบรายการใด ๆ ความยาว ๑๕-๖๐ นาที แล้วแต่เนื้อหา ความสนใจของผู้ฟังและความถนัดในการออกอากาศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทคือ นิตยสารข่าว นิตยสารเฉพาะเรื่อง นิตยสารเฉพาะกลุ่ม และนิตยสารหลากหลาย

(๑๔) รายการสาระละคร (Document-Drama) เป็นรูปแบบรายการที่มุ่งเน้นความรู้และความบันเทิงไปพร้อม ๆ กัน โดยเป็นรูปแบบของละครวิทยุผสมกับรูปแบบ สารคดี

๓.๑.๔ ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง สามารถกำหนดขั้นตอนการผลิตได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕ : ๓๘๔-๓๘๘)

(๑) ขั้นตอนเตรียมการ เมื่อได้รับมอบหมายให้ผลิตรายการใดรายการหนึ่ง จำเป็นต้องมีการเตรียมการว่าจะผลิตรายการประเภทใด รูปแบบใด และกลุ่มผู้ฟังเป็นใคร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเพื่อให้รายการที่ผลิตออกมาเป็นรายการที่มีคุณภาพ จึงมีแนวทางในขั้นการเตรียมการผลิต คือ

- การประชุมชี้แจง ผู้ผลิตรายการจะต้องประชุมชี้แจงให้ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันเพื่อจะได้ทำงานตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

- การศึกษาเนื้อหา ต้องทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะผลิตให้ถ่องแท้ เพื่อจะได้นำเนื้อหานั้นมาจัดทำเป็นบท (script) เพื่อผลิตรายการต่อไป

- การเขียนบท เมื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้วก็ลงมือเขียนบทตามรูปแบบและความยาวที่กำหนดไว้ อาจร่างบทคร่าว ๆ ก่อน เพื่อพิจารณาอีกครั้งว่าเนื้อหาถูกต้องหรือไม่ รูปแบบของรายการเหมาะสมหรือไม่ เทคนิคและส่วนประกอบอื่น ๆ ของรายการจะเป็นรายการที่น่าสนใจเพียงพอหรือไม่ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้เป็นรายการที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ที่สุด

- การจัดเตรียมวัสดุประกอบรายการ เมื่อทุกคนได้รับบทแล้วจะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ในรายการตามที่กำหนดไว้ในบท

- การจองห้องบันทึกเสียง ผู้ผลิตรายการจะต้องจองห้องบันทึกเสียง เพื่อซักซ้อม และออกอากาศจริง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพราะบางสถานีมีรายการที่จะต้องใช้ห้องส่งกระจายเสียงแน่นมาก เพื่อไม่ให้เป็นการเสียเวลาของผู้ร่วมงานทุกฝ่ายที่เตรียมการมาแล้วเป็นอย่างดี

(๒) ขั้นซักซ้อม แบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ การซ้อมโดยไม่ต้องใช้ห้องบันทึกเสียง และไมโครโฟน หรือเรียกกันว่า “การซ้อมแห้ง” (dry-run) คือ การอ่านบทตามลำดับตั้งแต่ต้นจนจบรายการ กับอีกลักษณะหนึ่ง คือ การซ้อมกับไมโครโฟน (microphone rehearsal) ในห้องบันทึกเสียง เพื่อจะได้ตั้งระดับความดังของเสียงได้ถูกต้องและเหมาะสม

(๓) ขั้นลงมือผลิต ทุกคนพร้อมในตำแหน่งที่จะปฏิบัติงาน ผู้ผลิตรายการจะต้องมาพร้อมที่ห้องบันทึกเสียงก่อน เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยทุกอย่าง เมื่อเริ่มลงมือบันทึกเสียงต้องไม่ลืมที่จะจับเวลานับตั้งแต่เริ่มรายการ ผู้ผลิตควรนั่งฟังอย่างตั้งใจตลอดรายการ เพื่อคอยฟังระดับเสียงและดูที่มิเตอร์วัดระดับเสียง อีกทั้งคอยให้คิวผู้แสดงล่วงหน้าเพื่อเตรียมตัวพูดได้ทันทั่วทั้งที่ และ เมื่อทุกอย่างเป็นไปตามความประสงค์ ควรขอบคุณผู้ร่วมรายการทุกคนให้ทั่วถึง เป็นการแสดงความเคารพหรือยกย่องให้เกียรติกัน

ขั้นตอนการผลิตเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้จัดรายการต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เหตุเพราะทั้ง ๓ ขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นขั้นเตรียมการ ขั้นซักซ้อม และขั้นลงมือผลิต เป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะทำให้การผลิตรายการวิทยุทั้งสด และบันทึกเทป ให้มีคุณภาพ

๓.๑.๕ บุคลากรในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

ในการผลิตรายการวิทยุ กระจายเสียง มีลักษณะเป็นขั้นตอนที่ต้องทำงานร่วมกันหลายฝ่าย ซึ่งสามารถจำแนกได้ ๗ ฝ่าย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔ : ๙-๑๓) ดังนี้

(๑) ผู้ผลิตรายการ (Producer) เป็นผู้รับผิดชอบให้คำแนะนำ และดำเนินการให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงขึ้นมา และเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขั้นตอนการวางแผน การเลือก ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ผู้ดำเนินรายการ เป็นต้น

(๒) ผู้เขียนบท (Script Writer) เป็นผู้รับแนวคิดจากผู้ผลิตรายการ มารวบรวมข้อมูล และเรียบเรียงเป็นตัวอักษร อีกทั้งจะต้องเป็นผู้มีจินตนาการและมีความสามารถในการใช้ภาษาวิทย์ และเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์ด้านเสียง เช่น ไมโครโฟน แผ่นเสียง และเทป รวมทั้งเทคนิค ด้านเสียงต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้เสียงต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

(๓) ผู้กำกับรายการ (Program Director) ทำหน้าที่ในการจัดหาวัสดุรายการ แก้ไขปรับปรุงบท ควบคุมการฝึกซ้อมและการบันทึกรายการในห้องบันทึกเสียงให้เป็นไปตามบท รวมทั้งให้คำแนะนำทางด้านเพลง เสียงประกอบ และการควบคุมเสียงแก่ช่างเทคนิค

(๔) ช่างเทคนิค (Technician) หรือผู้ควบคุมเสียง ปฏิบัติงานอยู่ในห้องบันทึกเสียง ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมและปรับแต่งสัญญาณเสียงที่มาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ไมโครโฟน จากแผ่นเสียง และจากเทป โดยผสมเสียงจากแหล่งต่าง ๆ ด้วยเครื่องผสมสัญญาณเสียง (Mixer) แล้วบันทึกเสียงหรือ ส่งออกอากาศ อย่างไรก็ตามการควบคุมเสียงต้องเป็นไปตามบทวิทย์และคำแนะนำของผู้กำกับรายการ อีกทั้งต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในบทวิทย์ให้พร้อม เช่น แผ่นเสียง เทป และทดสอบระดับเสียงของผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมรายการให้ระดับสมดุลกัน เพื่อคุณภาพของเสียงที่ดี

(๕) ผู้ดำเนินรายการ (Presenter) ทำหน้าที่ประกาศเปิดรายการ บรรยายเชื่อมโยงรายการ ตั้งแต่ต้นจนจบ และประกาศปิดรายการ ผู้ดำเนินรายการจะมีบทบาทมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบรายการที่ทำการผลิต

(๖) ผู้แสดง (Actors) รายการวิทย์ประเภทที่มีผู้แสดง คือ รายการละครวิทย์ โดยผู้แสดงละครวิทย์จะต้องได้รับการฝึกฝนในเรื่องของการใช้เสียงพิเศษ โดยการอ่านบท ทำความเข้าใจบุคลิกของตัวละครและพยายามใช้เสียงที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และบุคลิกของตัวละครออกมาโดยอาศัยการฝึกซ้อมและคำแนะนำจากผู้กำกับรายการที่มีความสามารถด้านละคร

(๗) วิทยากรหรือแขกรับเชิญ (Specialist or Guest) รายการบางรายการจำเป็นต้องเชิญผู้ที่มีความรู้ความสามารถหรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ มาร่วมรายการเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความน่าเชื่อถือ เช่น รายการสัมภาษณ์ เป็นต้น

กระบวนการผลิตรายการวิทยุ นั้น จะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องในการผลิต ๗ ฝ่าย ด้วยกัน แต่บางรายการอาจใช้บุคลากรน้อยกว่านี้ รายการเพลงประเภท Disc Jockey เป็นรายการที่ใช้คนคนเดียว ในการดำเนินรายการ และควบคุมเสียง เพราะมีความสะดวกและประหยัด นอกจากนี้ยังทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นกันเองและใกล้ชิดกับผู้ดำเนินรายการ แต่อย่างไรก็ตามนอกจากรูปแบบรายการแล้วจำนวนบุคลากรในการผลิตรายการวิทยุยังขึ้นอยู่กับขนาดของสถานีอีกด้วย

๓.๑.๖ ข้อควรคำนึงในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

สำหรับการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้ผลิตรายการต้องพิจารณาเลือกรูปแบบรายการ เลือกเรื่อง และเลือกเสียง ให้เหมาะสมตามลักษณะของสื่อวิทยุกระจายเสียง โดยมีข้อควรคำนึงดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔ : ๒๑-๒๕)

(๑) ข้อควรคำนึงในการเลือกรูปแบบของรายการ ในการเลือกรูปแบบรายการ

- วัตถุประสงค์ของรายการ โดยทั่วไปการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือเพื่อจูงใจ ให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จากวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันสามารถผลิตรายการในรูปแบบต่าง ๆ ได้หลายรูปแบบ เช่น รายการข่าว รายการสารคดี รายการเพลง เป็นต้น

- เรื่องที่เสนอในรายการ เรื่องที่เสนอในรายการนั้นจะต้องให้เหมาะสมกับรูปแบบรายการด้วย เช่น เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ท่องเที่ยว ควรเสนอในรูปแบบรายการ สารคดี เป็นต้น

- กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ควรศึกษาถึงรูปแบบรายการที่มีผู้ฟังมากที่สุด และมีผลต่อทัศนคติหรือพฤติกรรมของผู้ฟังมากที่สุดเพื่อจะได้ผลิตรายการให้เหมาะสมกับรูปแบบรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

- ทรัพยากรที่มีอยู่ ทรัพยากรที่ต้องคำนึงถึงก็คือ เวลา บุคลากร อุปกรณ์ และงบประมาณ ให้เหมาะสมกับรูปแบบรายการด้วยเพื่อความสมบูรณ์ของรายการ

(๒) ข้อควรคำนึงในการเลือกเรื่องที่จะนำมาผลิตเป็นรายการ

- เป็นเรื่องที่น่าสนใจ (Human Interest) เช่นเรื่องที่มีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคน เรื่องที่เป็นความขัดแย้งของคนในสังคม เรื่องที่มีผลต่อจิตใจและอารมณ์ของคน เรื่องที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของมนุษย์ เรื่องเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของบุคคล

- เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับประสบการณ์ของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มผู้ฟังที่มีอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางเศรษฐกิจแตกต่างกันย่อมมีประสบการณ์ต่างกันจึงมีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่างกันไปด้วย

- เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย รายการวิทยุมีข้อจำกัดหลายอย่าง ดังนั้นเรื่องที่เลือกมาผลิตจะต้องไม่ซับซ้อนจนจับต้นชนปลายไม่ถูก จะต้องเรียงลำดับประเด็นเนื้อหาให้ดี และง่ายต่อการเข้าใจเพราะผู้ฟังอาจทำกิจกรรมอื่นไปด้วยในขณะที่ฟังรายการ

- เรื่องที่เสนอต้องใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายโดยไม่ต้องอาศัยการตีความ

- มีความจำกัดเรื่องเวลา ดังนั้นผู้ผลิตรายการจะต้องพิจารณาเนื้อหา ในรายการให้มีความสั้น กระชับ ไม่บรรจุรายละเอียดมากเกินไป และให้จบลงพอดีกับเวลา

(๓) ข้อควรคำนึงในการเลือกเสียง ในการผลิตรายการวิทยุ นั้น “เสียง” สามารถแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ เสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ ซึ่งผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงในการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและรูปแบบรายการด้วย ซึ่งมีข้อคำนึงดังนี้

- เสียงพูด ในการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงจะต้องเป็นเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส มีพลัง คือน้ำหนักในการเปล่งเสียง สามารถแสดงอารมณ์ออกมาตามที่กำหนดให้ ผู้ผลิตรายการจึงต้องเลือกเสียงพูดให้เหมาะสมกับเนื้อหารายการ

- เสียงดนตรี เป็นสิ่งสำคัญในรายการวิทยุกระจายเสียง ซึ่งใช้เป็นดนตรีประจำเรื่อง (Theme Music) หรือประจำรายการ ใช้เชื่อมรายการ (Bridge Music) หรือใช้แทนเสียงประกอบเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์ ดังนั้นผู้ผลิตและผู้กำกับรายการจะต้องเข้าใจจังหวะและทำนองของดนตรีเป็นอย่างดี และสามารถเลือกใช้ดนตรีให้สอดคล้องกับประเภทและเนื้อหาของรายการด้วย

- เสียงประกอบ การใช้เสียงประกอบในรายการวิทยุ นั้นจะใช้สำหรับบางรายการเท่านั้น เช่น รายการละคร สารคดี นิตยสารทางอากาศ เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยใช้เสียงประกอบมากเกินไป

อย่างไรก็ตามในการผลิตรายการในวิทยุชุมชนนั้นส่วนใหญ่ผู้ดำเนินรายการใช้เสียงพูด และเสียงดนตรี เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแนวคิดนี้จะเป็นแนวคิดที่ผู้จัดรายการใช้เป็นแนวทาง ในการเลือกใช้เสียงให้เหมาะสมกับรายการที่ผลิตรายการ และให้มีคุณภาพ

๓.๒ การเขียนบทวิทยุกระจายเสียง บทความ (บันทึก ตั้งประเสริฐ)

วิทยุกระจายเสียง เป็นการถ่ายทอดเนื้อหาสาระโดยใช้เสียงเป็นสื่อ เสียงนั้นย่อมเกิดจากตัวอักษร ซึ่งได้เรียบเรียงขึ้นด้วยความรู้และความนึกคิดที่เรียกว่า “บทวิทยุ” ผู้ฟังจะเกิดความรู้ความเข้าใจและอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ก็โดยการเขียนบท ซึ่งการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง มีความสำคัญเปรียบเสมือนเข็มทิศชี้ทางให้ไปสู่จุดหมาย เปรียบเสมือนดาบที่ป้องกันภัย และให้ความคุ้มครองว่าจะไม่เกิดความผิดพลาดรวมทั้งสามารถเก็บความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ไว้ในรูปของบทเพื่อการตรวจสอบในภายหลังได้

๓.๒.๑ บทวิทยุกระจายเสียง มี ๓ ประเภท

(๑) บทวิทยุประเภทเค้าโครง มีลักษณะเป็นการร่างลำดับเนื้อหา หรือลำดับการทำงานให้เป็นที่เข้าใจกันเฉพาะผู้ร่วมงานเท่านั้น แสดงเฉพาะสิ่งสำคัญ เพื่อให้รู้ว่ารายการอะไร ใครเป็นผู้ร่วมในรายการแต่ละช่วง แต่ละตอนมีลำดับรายการอย่างไร และมีส่วนประกอบอะไรที่ใช้ในรายการบ้าง

(๒) บทวิทยุประเภทกึ่งสมบูรณ์(แบบย่อ) เป็นบทที่มีรายละเอียดของเนื้อหา ลำดับขั้นตอน และแสดงรูปแบบไว้ชัดเจน แต่จะมีบางอย่างที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจให้ผู้พูดเติมเอง จึงมีลักษณะสมบูรณ์ในบางส่วนแต่จะมีบางตอน เว้นไว้เพื่อให้พูดเองตามความเหมาะสม จึงเรียกว่ากึ่งสมบูรณ์

(๓) บทวิทยุประเภทเต็มรูป เป็นบทที่สมบูรณ์แบบโดยมีรายละเอียดทุกคำพูดและทุกอิริยาบถที่ต้องการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ตลอดจนบอกส่วนประกอบอื่นๆ ไว้ทั้งหมด รายการที่ใช้บทประเภทนี้ได้แก่ รายการละคร สารคดี ข่าว วิเคราะห์ข่าว

๓.๒.๒ ส่วนประกอบของบทวิทยุกระจายเสียง

(๑) ส่วนหัว (Heading) จะบอกชื่อรายการ ชื่อเรื่อง/ตอน สถานที่ออกอากาศ/ความถี่ วัน เวลาที่ออกอากาศ

(๒) ส่วนเนื้อหา (Body) เป็นรายละเอียดของเนื้อหา เรียงราว ตามลำดับเป็นส่วนที่บอกถึงผู้เกี่ยวข้องในรายการว่าจะต้องทำอะไร

(๓) ส่วนปิดท้าย (Closing or Conclusion) เป็น ส่วนสรุปเนื้อหา กล่าวขอบคุณผู้ร่วมรายการดังจะได้นำเสนอให้เห็นภาพรวมในตารางข้างล่างนี้ ซึ่งทั้งสามส่วนจะต้องพิจารณาดูว่าเป็นรายการประเภทใด ใช้รูปแบบการนำเสนอแบบใด

๓.๒.๓ หลักการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง

(๑) เข้าใจองค์ประกอบของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ได้แก่ วัตถุประสงค์รายการ กลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เนื้อหารายการ วิธีการเสนอรายการ เวลาที่ออกอากาศ ความยาวรายการ ความหลากหลายและความเป็นเอกภาพ

(๒) รู้จุดหมายของการเขียน ได้แก่

- เพื่อนอกกล่าว (to Inform) การรายงาน เล่าเรื่อง ถ่ายทอดสิ่งที่เกิดขึ้นไปยังผู้ฟังอย่างถูกต้องตามข้อเท็จจริง

- เพื่อให้ความรู้ (to Knowledge) ให้รายละเอียดของเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

- เพื่อโน้มน้าวชักจูงใจ (to persuade) ให้ผู้ฟังรู้สึก คิด เชื่อ มีความเห็นคล้อยตาม เชิญชวนเกิดการกระทำหรือตอบสนองในทางใดทางหนึ่ง

- เพื่อความบันเทิง (to entertain) ให้ความเพลิดเพลิน ความสุข สบายใจ

(๓) เข้าใจโครงสร้างรายการ เพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายและความกลมกลืนของรายการ

(๔) รู้จริงในเรื่องที่จะเขียน โดยได้จากการศึกษาค้นคว้า หาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ

(๕) รู้เทคนิคการเขียนบท หลักง่าย ๆ คือ ๕W ๑H

๓.๒.๔ ขั้นตอนการเขียนบทรายการ

(๑) ขึ้นเริ่มรายการ (Introduction) เป็นขั้นเรียกร้องความสนใจ ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม ใช้เสียงประกอบ (แนะนำรายการ)

(๒) ขึ้นจัดรูปและตกแต่งรายการ (Development) นำ เอาแก่นของเรื่องมาขยายแล้วจัดให้เป็นรูปแบบรายการที่น่าสนใจ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ให้เหมาะสม ขั้นนี้มีความสำคัญที่จะทำให้รายการมีรสชาติ สมอารมณ์

(๓) ขึ้นสร้างจุดประทับใจหรือจุดสุดยอด (Climax) เป็นขั้นที่จะสร้างจุดประทับใจให้กับผู้ฟัง ในจุดที่เรียกว่าจุดวกกลับ (turn) นำแก่นของเรื่องปูพื้น แล้วหักมุมสรุป คลายปมปัญหาของเรื่อง (เสนอประเด็นต่าง ๆ สร้างจุดประทับใจ)

(๔) ขึ้นสรุป (Conclusion) เป็นการนำขั้นตอนทั้ง ๓ ขึ้นมาตอกย้ำ สรุปโดยเรียบเรียงอย่างมีระเบียบให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย (ขึ้นสรุปท้าย)

๓.๒.๕ เทคนิคในการเขียนบท มี ๕ ประการ

- ทำไม (why) ทำไมจึงต้องเขียนบท เพื่อวัตถุประสงค์อะไร

- ใคร (who) คือกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของรายการวิทยุคือใคร

- อะไร (what) อะไร คือแก่นของรายการ

- เมื่อใด (when) วันเวลา

- ที่ไหน (where) สถานที่ออกอากาศ

- อย่างไร (how) รูปแบบรายการเป็นอย่างไร ใช้วัสดุประกอบรายการอะไรบ้าง

(อ้างถึง บัณฑิต ตั้งประเสริฐ เอกสารประกอบการบรรยาย ฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง สปข.๒, ๒๕๕๕๐)

๓.๒.๖ ข้อแนะนำในการเขียนบทวิทยุ (บุญเกื้อ ควรหาเวช)

(๑) ใช้ภาษาแบบการสนทนาหรือพูดคุยกัน ควรเป็นประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ เข้าใจได้ทันทีและควรใช้ประโยคบอกเล่ามากกว่าปฏิเสธ ผู้เขียนอาจจะพูดก่อนแล้วค่อยเขียน และนึกว่ามีเพื่อนคุยอยู่ข้างหน้า เรากำลังเล่าเรื่องให้ฟังจึงเขียนทุกคำที่จะอ่านลงในกระดาษ อย่าคิดว่าจะไปต่อเติมเอา ทีหลังขณะที่อ่าน จะทำให้สะดุดไม่รู้หนังสือ

(๒) หลีกเลี่ยงการใช้ประโยคยาว ๆ ที่เต็มไปด้วยคุณศัพท์มาก ๆ ที่ประกอบคำนามคำเดียว ประโยคที่เชื่อมด้วย...ที่...ซึ่ง...หรือ...กับ...แต่...ต่อ...ฯลฯ บางครั้งทำให้เ็นเยิ่นเย้อมาก จนกระทั่งไม่ทราบความสำคัญของประโยคว่าอยู่ตรงไหน ถ้านำมาใช้ต้องพิจารณาให้เหมาะสม

(๓) คำเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นกันเองบางคำที่ใช้ในภาษาพูดทั่วไป อาจใช้แทรกลงในคำเขียน เพื่อให้ผู้อ่านออกเสียง จะทำให้บทวิทยุอ่านสละสลวย รื่นหู ชวนฟังขึ้นได้มาก เช่น อ้อ..นะครับ..ทีนี้...ที่จริง...ฯลฯ แต่ควรจะต้องระวังอย่าใช้ให้มากเกินไป จะทำให้หน้าเบื่อ

(๔) หลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีเสียงทำให้ล้นพันเช่น คำซ้ำในประโยคเดียวกัน คำที่มีเสียงคล้ายกัน คำที่อักษรซ้ำกัน หรือการเล่นคำอื่น ๆ

(๕) ต้องมีตัวอย่างประกอบความคิดให้เห็นอย่างชัดเจน และควรจะย้ำความคิดสำคัญบ่อย ๆ โดยใช้การพูดที่ไม่ซ้ำกัน

(๖) อย่าพยายามยึดเย็ดความคิดมากเกินไป

(๗) ไม่ควรอ้างถึงรายการต่าง ๆ จำนวนมากเช่น สิ่งของต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ ๑...๒...๓...๔... ฯลฯ

(๘) ไม่จำเป็นต้องพูดให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เสมอไป ควรพูดตามความนิยมในภาษาพูด เช่น “บุคคลที่ท่านต้องการทราบเป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี” ควรเป็น “คนที่คุณกำลังถามถึงเป็นคนมีเงิน”

(๙) ใช้ตัวเลขโดยประมาณเช่น ๒๕๔ ควรใช้เกือบ ๒๖๐ หรือ ๒๕๘,๒๒๔ บาทควรใช้มากกว่า ๒๕๐,๐๐๐ บาท หรือ ๑,๔๒๕ เมตร ควรใช้ระยะทางประมาณกิโลครึ่ง และควรนำสิ่งที่พูดถึงเปรียบเทียบกับสิ่งที่เคยเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่น ความยาว ๕ ฟุต ควรใช้ว่ายาวประมาณ ๑ วา

(๑๐) ใช้ภาษาอุปมาอุปไมย ให้เกิดภาพพจน์ เช่น งามเหมือนกุหลาบแรกแย้ม หรือใช้การเล่นคำ เช่น แดงเดินช้าๆกลับบ้าน อาจพูดว่า แดงเดินอ้อยสร้อยกลับบ้าน หรือดวงสมร วัง วังและวังจนกระทั่งหมดแรงและล้มลงที่สุดในที่สุด เป็นต้น

(๑๑) ใช้สรรพนามให้ถูกต้อง และไม่ควรใช้บ่อย ในช่วงที่พูดนาน ๆ เพราะถ้าผู้ฟังเปิดวิทยุมา ฟังกลางคันจะไม่เข้าใจเลยว่าใครควรอ่านชื่อ หรือตำแหน่งซ้ำบ่อย ๆ จะดีกว่า

(๑๒) ชื่อคน หรือสถานที่ ถ้าไม่สำคัญจริงๆ ไม่จำเป็นต้องนำมากล่าว นอกจากชื่อนั้นจะกลายเป็นจุดสำคัญของเรื่อง

(๑๓) จัดวรรคตอนให้ดี อาจใช้เครื่องหมายขีดคั่น /๑/หรือขีดเส้นใต้ประโยคที่ต้องการจะเน้นหนัก และควรขึ้นย่อหน้าบ่อย ๆ (อ้างถึง บุญเกื้อ ควรหาเวช, ๒๕๔๕, หน้า ๘๗-๘๘ สืบค้นจาก <http://www.ipesp.ac.th/learning /thai/chapter๔-๔.html> ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๓.๓ การพูดทางวิทยุกระจายเสียง (ถาวร ไชยการ)

๓.๓.๑ หลักการพูดทางวิทยุกระจายเสียง

(๑) ใช้คำพูดสั้นๆ ง่ายๆ พูดแล้วไม่ต้องให้คิดนาน ถ้ามีเรื่องใดคัดลอกมาจากตำราทาง วิชาการ หรือเรื่องที่ยากสลับซับซ้อน ต้องนำมาเรียบเรียงหาถ้อยคำใหม่ที่ใช้แทนกันได้โดยไม่ผิดวัตถุประสงค์ หรือความหมายของที่มาของเรื่องราว

(๒) การพูดทุกๆ ตอนต้องแสดงความหมายในแง่เดียว ไม่มีการขัดแย้งกันเองหรือลังเลใจ ถ้ามีความใดที่ต้องการช่วยเน้นหรือขยายความเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจนขึ้นก็ทำได้ แต่ต้องไม่มีข้อความที่แสดงความเห็นเป็นอย่างอื่นหลายความเห็นปนกัน

(๓) ภาษาที่ใช้ แม้จะต้องการให้เป็นกันเองกับผู้ฟัง ก็ควรเป็นภาษาที่สุภาพ การพูดต้องพูดอย่างให้เกียรติผู้ฟัง อย่าทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึก ว่า ผู้พูดดูถูกผู้ฟังว่าเป็นคนโง่ อย่าพูดในลักษณะ ยกตนเหนือผู้ฟัง อย่าใช้ภาษาในลักษณะที่ต้องการจะแสดงภูมิอวดผู้ฟัง

(๔) ผู้พูดบางคนที่มีความชำนาญจะไม่มีบทพูด อาจใช้วิธีตั้งประเด็นที่จะพูดไว้ในใจ หรือร่างประเด็นไว้อย่างย่อๆ คนพูดเก่งจะพูดได้อย่างคล่องแคล่ว และบ่อยครั้งที่พูดคล่องจนออกนอกประเด็น จึงต้องรักษาแนวการพูดไว้ให้คงที่ ในขอบเขตที่วางเอาไว้

(๕) การมีอารมณ์ขันเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของศิลปะในการพูด แต่ต้องระมัดระวังไม่นำมาปะปนกับการพูดตลก

(๖) อย่างนำเรื่องส่วนตัวมาเกี่ยวข้องกับงานกระจายเสียง การพูดเรื่องส่วนตัวกับมวลชน ถือว่าเป็นการโอ้อวด ซึ่งผิดมรรยาทของการพูดทางวิทยุกระจายเสียง

(๗) บางครั้งจะใช้คำคะนอง หรือวลีที่แพร่หลายเป็นที่คุ้นเคยกันดีแล้วบ้างก็ได้ แต่ต้องไม่พูดบ่อยจนเกินไป

(๘) การพูดย้าคำในบางครั้งจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจยิ่งขึ้น และเกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

๓.๓.๒ หลักการพูดสำหรับผู้ดำเนินรายการและพิธีกร
การดำเนินการอภิปราย มีหลักการดังนี้

(๑) พูดเปิดอภิปรายด้วยการกล่าวทักทายผู้ฟังเสมือนผู้ฟังนั่งอยู่ต่อหน้า การพูดเปิด รายการควรใช้ภาษาที่ฟังง่าย ภาษาสุภาพ และตามประเพณีนิยม

(๒) กล่าวแนะนำรายการเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่า ขณะนี้กำลังรับฟังรายการอะไร สถานีใด และรายการที่กำลังดำเนินอยู่นั้นมีเรื่องอะไรที่น่าสนใจบ้าง การกล่าวแนะนำในช่วงนี้ควรใช้ภาษาที่มีน้ำหนักในการเรียกร้องความสนใจของผู้ฟังให้ติดตามรับฟังรายการให้มากที่สุด

(๓) กล่าวแนะนำผู้ร่วมรายการ โดยต้องยกย่องให้เกียรติตามความเป็นจริง อย่าพูดยกย่องจนเกินเหตุจะทำให้ผู้ร่วมรายการเกิดความรู้สึกกระดากและไม่เป็นตัวของตัวเอง

(๔) ภาษาที่ใช้สรุปประเด็นของผู้ร่วมรายการอภิปราย ต้องใช้ภาษาที่ง่าย ฟังเข้าใจได้ทันที เพราะเหตุที่ต้องสรุปนั้นอาจเนื่องมาจากผู้ร่วมรายการพูดยาว พูดในเรื่องที่ยากหรือใช้ภาษายาก ผู้ดำเนินรายการจึงมีหน้าที่ต้องสรุปความคิด เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

(๕) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือตัดบท เมื่อผู้ร่วมรายการพูดยาวไป หรือถ้าพูดไม่ตรงประเด็นก็ต้องป้อนคำถามให้ตอบให้ตรงประเด็น รวมทั้งต้องคอยควบคุมเวลาให้เป็นไปตามกำหนดด้วย

(๖) การกล่าวปิดรายการทุกครั้ง ผู้ดำเนินรายการต้องขอบคุณทุกคนที่ร่วมรายการโดยถือเป็นมารยาทที่ตัวอย่างหนึ่งทางการกระจายเสียง และขอบคุณผู้ฟังที่ติดตามรายการตั้งแต่ต้นจนจบ การเป็นผู้ดำเนินรายการนั้นจะต้องมีคุณสมบัติของการถ่อมตัว และสุภาพต่อทุกคนให้มากที่สุด

๓.๓.๓ การใช้ภาษาสำหรับการเป็นผู้สนทนาทางวิทยุกระจายเสียง

(๑) ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับคู่สนทนา ถ้าคู่สนทนาเป็นบุคคลธรรมดา ก็ให้ใช้สรรพนามว่า ท่าน คุณ ผม ดิฉัน หรือเรียกชื่อคู่สนทนาตามปกติเหมือนคนเราพูดคุยกัน แต่เป็นภาษาสุภาพ ถ้าคู่สนทนาเป็นพระราชวงศ์ ก็ต้องใช้สรรพนามที่เหมาะสมถูกต้องกับลำดับชั้น รวมทั้งใช้ราชาศัพท์ในการสนทนาให้ถูกต้องด้วย

(๒) ใช้เต็มรูปไม่ตัดสั้น และให้เหมาะสมกับโอกาส การใช้ภาษาพูดควรให้เป็นภาษาพูดเต็มรูป เช่น “การติดต่อกับทางโรงพยาบาล คุณหมอจะให้โทร. เข้ามาติดต่อได้ไหมครับ” คำว่า โทร. ควรใช้เป็น โทรศัพท์ แทน

(๓) ไม่ควรใช้คำคะนองในการสนทนาทางวิทยุกระจายเสียง ยกเว้นถ้าต้องการพูดเพื่อ ยกตัวอย่าง หรือพูดได้ในบางโอกาส แต่ไม่ใช่พูดเป็นปกติทุกครั้งในการสนทนา

(๔) ศัพท์และสำนวนเฉพาะในทางวิชาการ ศัพท์โบราณที่เคยรู้จักกันในสมัยหนึ่ง หรือศัพท์ที่เพิ่งบัญญัติขึ้นใหม่ รวมทั้งศัพท์ต่างประเทศ ซึ่งไม่ได้ใช้พูดคุยกันเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ผู้สนทนาจะต้องอธิบายความหมายของศัพท์นั้นก่อน จนแน่ใจว่าผู้ฟังเข้าใจ

(๕) คำพูดในการสนทนาจะต้องเป็นคำพูดที่ให้เกียรติและยกย่องผู้ร่วมสนทนาทุกครั้ง ต้องกล่าวคำทักทายและแนะนำอย่างเหมาะสมเมื่อเริ่มรายการ รวมทั้งการชวนสนทนาเพื่อให้ผู้ร่วมรายการไม่ประหม่าตื่นเต้น และเมื่อจบรายการต้องกล่าวขอบคุณอย่างนอบน้อม ใช้ถ้อยคำสนทนาที่สุภาพ ไม่โอ้อวด ยกตนข่มท่าน (อ้างถึง ถาวร ไชยการ เอกสารประกอบการบรรยาย ฝึกอบรมเสริมสร้างสมรรถนะนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง สปช.๒, ๒๕๕๕๐)

๓.๔ การเขียนข่าว

ข่าวคือเรื่องราวต่าง ๆ ที่มาจากทั่วสารทิศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทด้วยกันตามแหล่งที่มา สามารถเสนอออกมาได้ในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น ข่าวจะเสนอออกมาได้ดีหรือไม่ดี ให้ประโยชน์หรือให้โทษนั้นขึ้นอยู่กับวิธีการเขียนข่าว ว่าใช้

จรรยาบรรณในการเขียนหรือไม่ (สืบค้นจาก <http://www.tice.ac.th/Online/Online๒-๒๕๕๔/bussiness/nantapon/n๔.htm> เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๓.๔.๑ ความหมายและความสำคัญของ "ข่าว" ข่าวคือ เรื่องราวต่างๆ ที่มาจากทั่วสารทิศ และสรุปความหมายของข่าวได้ว่า ข่าว คือ รายงานของเหตุการณ์

ข่าวจำแนกได้ ๓ ชนิด ตามแหล่งที่มาของข่าว คือ

(๑) ข่าวทางราชการ

(๒) ข่าวเกี่ยวกับกิจธุระต่าง ๆ

(๓) ข่าวเรื่องราวทั่วไป มีความสำคัญคือ ให้ข่าวสารแก่ผู้อ่าน, เพื่อให้ความคิดเห็นแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน และเพื่อให้บริการผู้อ่านและชุมชน

๓.๔.๒ องค์ประกอบสำคัญของข่าว ซึ่งจะต้องมีลักษณะที่สำคัญและน่าสนใจสำหรับประชาชน ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. ๒๕๓๕ : ๕๒๑ - ๕๒๒)

(๑) ความสดใหม่ ข้อมูลที่จะนำมาเขียนเป็นข่าว จะต้องมีความสดใหม่ เป็นเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น หรือเพิ่งจะค้นพบ

(๒) ความใกล้ชิด ความใกล้ชิดระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่จะนำมาเป็นข่าวกับผู้อื่น ผู้ฟังและผู้ชมรายการข่าว

(๓) ความสำคัญหรือ ความเด่น ความเด่นของบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์

(๔) ผลกระทบกระเทือน เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้วจะมีผลอะไรตามมา หากก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมาก ย่อมจะได้รับความสนใจสูง

(๕) ความมีเงื่อนไข เหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นแล้วแต่ยังไม่ยุติ ยังไม่เป็นที่กระจ่างว่าเหตุการณ์นั้นจะลงเอยอย่างไร เช่นการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองใดจะเป็นพรรคที่ได้ชัยชนะ

(๖) ความแปลก เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ค่อยเกิดขึ้นบ่อยนัก หรือไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

(๗) ความขัดแย้ง ความขัดแย้งภายในสังคม อาจจะมีขอบเขตกว้างขวางระดับอุดมการณ์

(๘) องค์ประกอบเกี่ยวกับเพศ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการหมั้น การแต่งงาน การหย่าร้าง แพ้ชั้น เช่นผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

(๙) อารมณ์ เหตุการณ์นั้นๆ ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ เหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะไม่สำคัญอะไรนัก เช่น เด็กจูงแขนคนชราข้ามทางม้าลายแต่ถูกรถชนตายทั้งคู่

(๑๐) ความก้าวหน้า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในสาขาวิชาต่างๆ ทุกสาขาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม

๓.๔.๓ ภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว

(สืบค้นจาก <http://www.tice.ac.th/Online/Online๒-๒๕๕๔/bussiness/nantapon/n๔.htm> เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

(๑) ไม่ควรพรรณนาจนเกินความจำเป็นหรือไม่สร้างสรรค์

(๒) ไม่ควรใช้ภาษาที่กำกวม หยาดคาย ส่อเสียด หรือภาษาที่สื่อเจตนาขั้วอารมณ์หรือทำให้ผู้อ่านหลงเข้าใจผิด

๓.๔.๔ ส่วนประกอบหรือโครงสร้างของการเขียนข่าว

(๑) พาดหัวข่าวหรือหัวเรื่อง (Headline) เป็นส่วนที่ใช้ดึงดูดความสนใจ และบอกให้รู้ว่าข่าวนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ซึ่งจะต้องเป็นภาษาที่สั้นและกระชับ และเมื่ออ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย ถ้าผู้อ่านสนใจก็จะติดตามไปอ่านรายละเอียดต่อไป

(๒) ส่วนความนำ (Lead) คือส่วนที่สำคัญที่สุดของข่าว เพราะเมื่ออ่านส่วนความนำแล้วผู้อ่านจะทราบทันทีว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้าง เนื้อหาในส่วนนี้จะต้องตอบคำถามที่คนอยากรู้ก่อน โดยใช้หลัก ๕ W+H คือ ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไหร่ (When) ทำไม (Why) และอย่างไร (How) โดยอาจเลือกตอบเฉพาะประเด็นที่มีความสำคัญ ที่คาดว่าผู้อ่านอยากรู้มากที่สุดก่อนก็ได้

(๓) ส่วนเชื่อม (Neck) คือส่วนที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความนำและเนื้อหาข่าว โดยทั่วไปจะมีความยาวเป็นย่อหน้าสั้นๆ เพื่อใช้ขยายความ หรือเพิ่มเติมข้อมูลจากสิ่งที่ ปรากฏในความนำ เพื่อไม่ให้ความนำยาวเกินไป

(๔) ส่วนเนื้อหา (Body) เป็นส่วนที่เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ทั้งหมด เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดตามลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ หรือลำดับเวลา หรือลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่วนเนื้อหาจึงเป็นส่วนขยายส่วนความนำ โดยขยายรายละเอียดและข้อมูลที่ยังไม่ได้ระบุถึงในความนำเพิ่มเติม

๓.๔.๕ รูปแบบการเขียนข่าว เขียนได้ ๓ รูปแบบ คือ

(๑) การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวกลับ เป็นรูปแบบพื้นฐานที่นิยมใช้กันมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบนี้ให้ข้อเท็จจริงแก่ผู้อ่านไว้ในย่อหน้าแรก ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวอย่างย่อ ๆ โดยไม่จำเป็นต้องอ่านข่าวต่อจนจบ

(๒) การเขียนข่าวแบบพีระมิดหัวตั้ง การเขียนข่าวแบบนี้มักใช้กับข่าวสั้น ๆ และมีลีลาการเขียนคล้ายเรื่องสั้น ๆ ซึ่งวรรณคดีหรือฐานพีระมิด จะเป็นช่วงที่มีความสำคัญที่สุด

(๓) การเขียนข่าวแบบลำดับเหตุการณ์ จะเริ่มย่อหน้าแรกด้วยความนำสรุปย่อเหตุการณ์ ซึ่งจะบอกให้ผู้อ่านรู้ว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น ซึ่งเป็นผลลัพธ์ทั้งหมด ส่วนเนื้อหาข่าวจะเล่าถึงเหตุการณ์ หรือการกระทำที่เป็นไปตามลำดับเวลา

๓.๔.๖ การระบุชื่อบุคคลในการเขียนข่าว ต้องระบุชื่อ ตำแหน่ง ยศ บรรดาศักดิ์ ให้ถูกต้อง และจะต้องมีการตรวจทานด้วยความระมัดระวัง เพื่อมิให้เกิดข้อผิดพลาดในสิ่งเหล่านี้

๓.๔.๗ คุณสมบัติของนักข่าวที่ดี

(๑) มีความรับผิดชอบต่อประชาชน

(๒) จะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น และสามารถเลือกข่าวที่น่าสนใจได้โดยสัญชาตญาณ

(๓) จะต้องเป็นนักสัมภาษณ์ที่ดี

(๔) จะต้องเข้าใจความหมายของคำว่า "ข่าว"

(๕) จะต้องเป็นนักเขียนที่ดี

(๖) จะต้องมีความสามารถในการทำงานภายใต้ระยะเวลาที่เร่งรีบ

(๗) จะต้องเข้าใจการดำเนินงานของสถานีและรู้งานด้านอื่นอีกด้วย

(๘) จะต้องรู้จักใช้เครื่องมือในการสื่อข่าว

(๙) จะต้องเป็นคนมีไหวพริบ

(๑๐) จะต้องทำงานได้หลายด้าน

(๑๑) รู้จักเกียรติยศและศักดิ์ศรี ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลใด ๆ

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

กรมประชาสัมพันธ์ ได้มอบหมายให้ สำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ จัดโครงการประชาสัมพันธ์ ขยายผลมติคณะรัฐมนตรี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร โดยการ ผลิตรายการวิทยุ จำนวน ๑๖ ตอน และผลิตข่าว จำนวน ๒๐ ข่าว ในวงเงินงบประมาณ ๔,๔๐๐ บาท (สี่พัน

สัร้อยบาทถ้วน) และสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ ได้มอบหมายให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้รับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการ

๔.๑.๑ วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับทราบประเด็นประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ คณะรัฐมนตรีที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

- เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถนำข้อมูลที่ได้รับ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

๔.๑.๒ กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไป

๔.๑.๓ ประเด็นการประชาสัมพันธ์ นโยบายสำคัญของรัฐบาลในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

- กฎหมาย
- เศรษฐกิจ
- สังคม
- ต่างประเทศ
- การศึกษา
- แต่งตั้ง

๔.๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไป รับทราบข้อมูลข่าวสาร ตามมติ คณะรัฐมนตรี และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๔.๒.๑ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักของกรมประชาสัมพันธ์ โครงการย่อยของสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำ แผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ ผลผลิตโครงการ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ (ผลลัพธ์) โดยให้มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง เช่น รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง ขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การเขียนบทวิทยุกระจายเสียง การพูดทางวิทยุกระจายเสียง ตลอดจนเรื่องการเขียนข่าว เช่น องค์ประกอบสำคัญของข่าว ภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าว โครงสร้างของการเขียนข่าว รูปแบบการเขียนข่าว การระบุชื่อบุคคลในการเขียนข่าว คุณสมบัติของนักข่าวที่ดี พร้อมทั้งยังศึกษาและคัดเลือกวิทยากร

- ศึกษาข้อมูลเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ โดยในปี ๒๕๕๓ กรมประชาสัมพันธ์ ได้กำหนดเนื้อหาการประชาสัมพันธ์ คือ การขยายผลมติคณะรัฐมนตรี ที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม ต่างประเทศ การศึกษา แต่งตั้ง

- ศึกษาข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้มีการใช้เงินงบประมาณอย่างคุ้มค่า และมีความเหมาะสมที่สุด

๔.๒.๒ จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ คณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ รายละเอียดค่าใช้จ่ายของโครงการ วิธีดำเนินการ ประเด็นการประชาสัมพันธ์ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีความสอดคล้องกับโครงการย่อยของสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒

๔.๒.๓ ประชุม วางแผนดำเนินงาน

- ผู้รับการประเมิน ประชุมชี้แจงให้กับผู้ร่วมดำเนินรายการ และเป็นคู่สนทนา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ของสถานี ให้เข้าใจตรงกันเพื่อจะได้ทำงานตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๔.๒.๔ ติดต่oprะสานงานด้านต่าง ๆ เพื่อขอข้อมูลและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับมติ ครม. จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้รายการเกิดความน่าสนใจยิ่งขึ้น จึงได้ประสานและเชิญ ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องนั้นๆ จากหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ เข้าร่วมเป็นคู่สนทนา

๔.๒.๕. ดำเนินการตามแผนงานโครงการ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการในครั้งคือการ ประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ ครม. ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๓ ที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกวันอังคาร เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไป รับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าว และสามารถนำ ข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยได้ดำเนินกิจกรรม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ ดังนี้

(๑) กิจกรรมที่ ๑ การผลิตและเผยแพร่รายการวิทยุ ชื่อรายการ “กรม.ในรอบสัปดาห์”

ความยาว ๓๐ นาที ออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๓.๓๐ น. เป็นรายการผลิตสด เพื่อให้เป็นตาม วัตถุประสงค์ของโครง ผู้รับการประเมินจึงเลือกผลิตรายการวิทยุเป็นประเภท ความรู้ รูปแบบรายการสนทนา เพราะเป็นรูปแบบรายการที่มุ่งให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟังโดยตรง สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ฟังได้สูงและ ได้รับเนื้อหาในแต่ละเรื่องในลักษณะที่มีเอกภาพทางความคิด มีบทวิทยุประเภทกึ่งสมบูรณ์ เนื่องจากผู้ร่วม การสนทนา(วิทยากร) เป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญและพูดเก่ง โดย ศึกษา ค้นคว้า ประเด็นหรือเนื้อหาการ ประชาสัมพันธ์นั้น จากเทปบันทึกเสียงหรือรับฟังการถ่ายทอดเสียงการประชุมคณะรัฐมนตรี ของสถานี จาก สื่อสิ่งพิมพ์ และทางอินเทอร์เน็ต แล้วนำมาเขียนเป็นบทรายการ โดยเชิญ ประธานสื่อบุคคลกลางจังหวัดศรี สะเกษ และผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องนั้นๆ เข้าร่วมเป็นคู่สนทนา โดยจะส่งบทหรือโครงร่างการสนทนาที่ได้ ร่วมกันเตรียมไว้ ให้ล่วงหน้าก่อนวันออกอากาศ

(๒) กิจกรรมที่ ๒ การผลิตและเผยแพร่ข่าว โดย ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจาก สื่อสิ่งพิมพ์ และ ทางอินเทอร์เน็ต ตลอดจนรับฟังการถ่ายทอดเสียงการแถลงผลมติ ครม.ทุกวันอังคาร หรือฟังเทปบันทึกเสียง การประชุมคณะรัฐมนตรี ของสถานี แล้วคัดเลือกประเด็นที่สำคัญไปเขียนเป็นข่าว นำไปเผยแพร่ด้วยการพูด แทรกในรายการต่างๆ ของสถานี รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของสถานี

๔.๒.๖ สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม

รายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน และจัดทำสรุปผลการจัดกิจกรรม นำเสนอ ผอ.สพป. การสรุปและการประเมินผลการจัดกิจกรรม ประเมินจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังรายการที่โทรศัพท์ เข้าร่วมรายการ

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ นายทองจันทร์ ศรีสุธรรม สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ สัดส่วนผลงาน ๙๐ %

๖.๑ ขั้นเตรียมการ

ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการหลักของกรมประชาสัมพันธ์ โครงการย่อยของสำนัก ประชาสัมพันธ์เขต ๒

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง การเขียนบทวิทยุกระจายเสียง การพูดทางวิทยุกระจายเสียง และ การเขียนข่าว การผลิตรายการแบบสนทนา

- ศึกษาข้อมูลวิทยากร เพื่อคัดเลือกผู้ที่มีความเหมาะสมในการเข้าเป็นคู่สนทนาในรายการ

- ศึกษาประเด็นและข้อมูลที่เป็นมติคณะรัฐมนตรี ที่ต้องการนำมาประชาสัมพันธ์เพื่อขยายผล
- ศึกษาข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพื่อให้มีการใช้เงินงบประมาณอย่างคุ้มค่า และมีความเหมาะสมที่สุด

๖.๒ ขั้นตอนดำเนินการ

- ๖.๒.๑ จัดทำโครงการโครงการประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ คณะรัฐมนตรี
- ๖.๒.๒ ประชุมชี้แจงให้ผู้ร่วมรับผิดชอบดำเนินรายการซึ่งเป็นคู่สนทนา ที่เป็นเจ้าหน้าที่ (หรือผู้ผลิตรายการ) ของสถานี
- ๖.๒.๓ ประสานงานและนัดหมายวิทยากรร่วมรายการ
- ๖.๒.๔ ดำเนินการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
 - กิจกรรมที่ ๑ เป็นผู้ดำเนินรายการ “กรม.ในรอบสัปดาห์” เป็นรูปแบบรายการสนทนา ซึ่งเป็นการสนทนายาระหว่างเจ้าหน้าที่สถานีกับวิทยากร เหตุผลที่เลือกผลิตรายการในรูปแบบนี้ เพราะจุดเด่นของรูปแบบรายการ คือเป็นรายการที่สามารถสร้างความเชื่อถือให้กับผู้ฟังได้สูง เนื่องจากผู้ฟังได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องเดียวกันจากบุคคลผู้รู้หลายคน และในหลักการของรายการสนทนานั้นผู้ฟังจะได้เนื้อหา และแนวคิดในทางเดียวกันหรือสนับสนุนซึ่งกันและกัน
 - กิจกรรมที่ ๒ เป็นผู้เขียนข่าวเพื่อขยายผลมติ กรม.

๖.๓ ขั้นสรุปและประเมินผล

จัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน และสรุปผลการจัดกิจกรรม นำเสนอ ผอ.สพป. และ สรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังรายการที่โทรศัพท์เข้าร่วมรายการ

๗. ผลสำเร็จของงาน

๗.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

- กิจกรรมที่ ๑ ผลิตและเผยแพร่รายการ “กรม.ในรอบสัปดาห์” เป้าหมาย ๑๖ ตอน ทำได้ ๒๑ ตอน
- กิจกรรมที่ ๒ ผลิตและเผยแพร่ข่าว มติคณะรัฐมนตรี เป้าหมาย ๒๐ ข่าว ทำได้ ๒๔ ข่าว

๗.๒ เชิงคุณภาพ

- ประชาชนกลุ่มผู้ฟังในจังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไป ที่สามารถรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างกว้างขวางรวดเร็ว ถูกต้องมากขึ้น
- ประชาชนได้รับทราบ ในประเด็นประชาสัมพันธ์ขยายผลมติคณะรัฐมนตรีที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่อง เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำข้อมูลที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ และพันธกิจขององค์กร ในการเป็นผู้นำด้านการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงที่มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และสังคม ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ และเอกชน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๘.๑ ระดับองค์กร

(๑) สามารถตอบสนอง พันธกิจขององค์กร สำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ และกรมประชาสัมพันธ์ ข้อ ๒ เรื่อง ประชาสัมพันธ์นโยบายและการดำเนินงานของรัฐสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งในและต่างประเทศ และสะท้อนปัญหาของประชาชนสู่รัฐบาล

(๒) เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และทำงานเป็นทีม

(๓) ส่งเสริมให้บุคลากร ได้มีโอกาสในการพัฒนาตัวเองสู่ความเป็นมืออาชีพ ในด้านการประชาสัมพันธ์

(๔) ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร โดยเฉพาะประชาชนให้ความเชื่อมั่น และการยอมรับว่าเป็นองค์กรที่เป็น มืออาชีพ ในด้านการประชาสัมพันธ์

(๕) สร้างเครือข่ายด้านการประชาสัมพันธ์ กับสื่อมวลชนภายนอก โดยเฉพาะขั้นตอนการประสาน และมี วิทยากรร่วมรายการ

๘.๒ ระดับประชาชน

ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และทั่วถึง เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำข้อมูลที่รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

๙. ความยั่งยืนในการดำเนินงาน / ปัญหา / อุปสรรค

๙.๑ ด้านการดำเนินงาน

๙.๑.๑ การวางแผนงานก่อนการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการต้องการให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และประชาชนทั่วไปรับทราบมติคณะรัฐมนตรี แล้วนำข้อมูลที่รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ประชาชนมารับฟังรายการวิทยุ ที่มีเนื้อ เต็มไปด้วยสาระ และวิชาการ เพราะผู้ฟังส่วนใหญ่จะชื่นชอบรายการบันเทิง อย่างไรก็ตามเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปสู่ประชาชน และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้รับการประเมินจึงต้องมีการศึกษาหาข้อมูลในเรื่องของวิธีการจัดรายการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องคำนึงถึง กลุ่มผู้ฟัง เนื้อหาสาระ วิธีการนำเสนอรายการ รูปแบบของรายการ ตลอดจนการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง ผู้ฟังสนใจ และสามารถดึงดูดความสนใจผู้ฟังไว้ให้นานที่สุด อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๙.๑.๒ ในระหว่างการทำงาน

- กิจกรรมหลักที่สำคัญคือการผลิตรายการแบบสนทนา โดยเป็นการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่สถานีกับวิทยากร ซึ่งรายการในรูปแบบนี้ ผู้ร่วมสนทนาต่างก็มีบทบาทและความสำคัญ ในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟังในลักษณะใกล้เคียงกัน จึงเป็นเรื่องที่ยาก ที่ผู้รับการประเมินต้องคัดวิทยากร ที่เป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ พุดเก่ง และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือสนับสนุนโครงการฯ โดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่าย เพราะงบประมาณมีค่อนข้างจำกัด

- ผู้ดำเนินรายการ (เจ้าหน้าที่ของสถานี) และวิทยากร ในบางครั้งติดภารกิจ ไม่สามารถผลิตรายการสดได้ ต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ เช่นบันทึกเทปรายการล่วงหน้า พุดคุยทางโทรศัพท์ (Phone in) เปลี่ยนคู่สนทนาจากวิทยากร เป็นการสนทนาระหว่างเจ้าหน้าที่ของสถานี หรือให้เจ้าหน้าที่คนอื่นเป็นผู้ดำเนินรายการแทน ในกรณีผู้ดำเนินรายการหลักไม่สามารถดำเนินรายการได้

- การขาดแคลนบุคลากรของหน่วยงาน ในห้วงเวลาที่ผู้ขอรับการประเมินปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้น หน่วยงานไม่มีนักสื่อสารมวลชนแม้แต่คนเดียว ผู้รับการประเมินนอกจากจะต้องรับผิดชอบงานหลักคือ

ปฏิบัติหน้าที่งานช่างเทคนิค ซึ่งในขณะนั้นฝ่ายช่างเทคนิคก็ยังขาดแคลนบุคลากรอยู่ ยังต้องปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายรายการอีกหน้าที่หนึ่ง ซึ่งต้องรับผิดชอบโครงการต่างๆ และผลิตรายการอื่นๆ อีกหลายรายการ

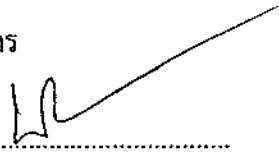
๙.๒ ด้านข้อมูลการประชาสัมพันธ์

เนื้อหาประชาสัมพันธ์ บางสัปดาห์เรื่องผ่านมติ คณะรัฐมนตรี มีจำนวนมากซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญ และในบางเรื่องรายละเอียดของเนื้อหาไม่เพียงพอ จึงมีความยุ่งยากและเสียเวลาค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลหลายๆ แหล่ง ต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะนำเสนอ และเหมาะสมกับเวลาของรายการ เพื่อให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์สูงสุด

๑๐. ข้อเสนอแนะ

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในแต่ละจังหวัด ถือว่าเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุดของกรมประชาสัมพันธ์ ในการนำภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐ ไปสู่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร แล้วเกิดความรู้ ความเข้าใจ นำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อให้ภารกิจสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดในด้านการประชาสัมพันธ์แล้ว เห็นว่า ทุกหน่วยงานควรมีอัตรากำลังด้านบุคลากรที่เหมาะสม มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ส่วนเรื่องข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์นั้น ในบางเรื่อง บางโครงการ ถ้าต้องการ การประชาสัมพันธ์ในเรื่องนั้นให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพ และให้ผู้ฟังได้รับเนื้อหาสาระในลักษณะที่มีเอกภาพทางความคิด เช่น การประชาสัมพันธ์ขยายผลมติ ครม. ส่วนข่าวและรายการภูมิภาคในแต่ละเขต ควรจะเขียนบทรายการต้นฉบับ (Model) ขึ้นมา เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดนำไปประยุกต์หรือผลิตรายการให้เหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้รายการมีคุณภาพมากขึ้น และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานที่ขาดแคลนบุคลากร เพราะไม่ต้องเสียเวลาในการค้นหาข้อมูล นอกจากนี้โครงการใดที่มีความจำเป็นและเป็นประโยชน์กับประชาชน จำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ในทุกๆ ปี ควรจะนำโครงการหรือกิจกรรมนั้นเข้าบรรจุไว้ในภารกิจพื้นฐาน แล้วจัดงบประมาณพื้นฐานเพิ่มขึ้น ตามจำนวนโครงการหรือกิจกรรมที่ถูกบรรจุไว้ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งสื่อวิทยุกระจายเสียงมีคุณสมบัติพิเศษในการสร้างจินตนาการให้กับผู้ฟัง การเข้าถึง ง่าย และมีค่าใช้จ่ายต่ำ เป็นทางเลือกที่สำคัญในการเข้าถึงขณะเดินทาง ในสถานที่หรือพฤติกรรมที่ถูกจำกัด หรือยากต่อการเข้าถึงของสื่อประเภทอื่นๆ เช่น วิทยุโทรทัศน์ หรือคอมพิวเตอร์ นอกจากนั้นยังสามารถรับฟังไปพร้อมกับการทำงานหรือพฤติกรรมในอาริยาบทต่างๆ ได้ดี การบริหารจัดการในองค์กร จึงควรเน้นความรวดเร็วฉบับไวนำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัย ผลิตรายการสดตลอดเวลา และเปิดช่องทางการรับความคิดเห็นจากผู้ฟังให้มากที่สุด อย่างไรก็ตามในการปฏิบัติภารกิจหรือการทำหน้าที่สื่อมวลชนของกรมประชาสัมพันธ์นั้น หากทุกคนมีความตั้งใจ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่จนสุดความสามารถแล้ว ก็ย่อมจะส่งผลให้ภารกิจต่างๆ ของหน่วยงานและกรมประชาสัมพันธ์ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ขอรับรองว่า ผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

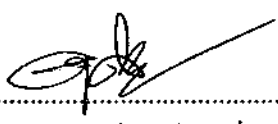
ลงชื่อ.....

(นายวัชรินทร์ สุขเกษม)

ผู้เสนอผลงาน

๑๑...../มิถุนายน/ ๒๕๕๕

ขอรับรองว่า สัตว์ส่วนหรือลักษณะงานในการดำเนินการของผู้เสนอข้างต้นถูกต้อง ตรงกับความเป็นจริง ทุกประการ

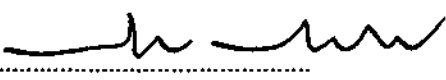
ลงชื่อ.....

(นายทองจันทร์ ศรีสุธรรม)

ผู้ร่วมดำเนินการ

๑๑...../มิถุนายน/๒๕๕๕

ได้ตรวจสอบแล้ว ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางสิริกุล เจษฎาบดี)

ตำแหน่ง.....ผอ.สวท.ศรีสะเกษ.....

๑๑...../มิถุนายน/๒๕๕๕..

(ผู้บังคับบัญชาที่ควบคุมดูแลการดำเนินการ)

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงาน โครงการประชาสัมพันธ์เครือข่ายสถานีวิจัยเพื่อความปลอดภัยทางถนน สัญจรปลอดภัยปีใหม่ ๒๕๕๓

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ เดือน ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ - ๔ มกราคม ๒๕๕๓

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๑ ความรู้เรื่องหลักการสื่อสาร

๓.๑.๑ ความหมายและความสำคัญของการสื่อสาร การสื่อสารคือการส่งข้อความต่างๆที่เป็นข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นหรือการแสดงความรู้สึก จากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เพื่อให้ผู้รับสารรับรู้ เข้าใจความหมายของข้อความที่สื่อสารและตอบสนองกลับมา การสื่อสาร(ด้วยภาษา)เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ มนุษย์ต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆและเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นๆในสังคม สังคมมีความซับซ้อนและประกอบด้วยคนจำนวนมากเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ เพราะมนุษย์จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่ในระดับครอบครัว เพื่อนฝูง ระดับชุมชน สังคม และประเทศ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบัน เป็นยุคของโลกไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารต่างๆจากทุกมุมโลกส่งผ่านถึงกันในเวลาอันรวดเร็ว โดยมีเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย เช่น โทรศัพท์ โทรสาร โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ผู้ที่รับทราบข้อมูลข่าวสารกว้างไกล ย่อมได้เปรียบ ดังนั้นมนุษย์จึงไม่สามารถอยู่ลำพังโดยปราศจากการติดต่อสื่อสารได้ ดังนั้นการสื่อสารจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์ทั้งด้านการใช้ชีวิต การเรียนรู้ การประกอบอาชีพ การเมืองการปกครอง สังคมและวัฒนธรรม ช่วยสืบทอดและพัฒนาวัฒนธรรม หากไม่มีการสื่อสารหรือทำกิจกรรมร่วมกัน มนุษย์คงสูญสิ้นเผ่าพันธุ์และอารยธรรมไปในที่สุด จุดประสงค์ของการสื่อสารได้แก่

ผู้ส่งสาร ๑. แจ้งให้ทราบ

๒. สอน/ให้การศึกษา

๓. สร้างความบันเทิง /จรรโลงใจ

๔. โน้มน้าวใจ

ผู้รับสาร ๑. เพื่อทราบ

๒. เพื่อเรียนรู้

๓. เพื่อความบันเทิง / ความสุข

๔. เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ

๓.๑.๒ องค์ประกอบของการสื่อสาร

(๑) ผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารได้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้เริ่มต้นการติดต่อสื่อสาร ผู้ส่งสารที่ดีจะต้องมีจุดประสงค์ในการส่งสาร มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการสื่อสารอย่างถ่องแท้ เข้าใจความพร้อมความสามารถของผู้รับสาร และเลือกใช้กลวิธีสื่อสารอย่างเหมาะสม

(๒) ผู้รับสาร ผู้รับสารได้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับรู้ข้อมูลจากผู้ส่งสาร ทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้รับและมีปฏิกิริยาตอบสนอง ผู้รับสารที่ดีจะต้องมีจุดประสงค์ในการรับสาร พร้อมรับข่าวสารต่างๆ มีสมาธิ และมีปฏิกิริยาตอบสนอง

(๓) สาร (เรื่องราว ตัวข้อมูล สารสำคัญที่ผู้ส่งสารส่งถึงผู้รับสาร) มี ๓ ประเภท

๑) สารประเภทข้อเท็จจริง สารที่เป็นองค์ความรู้ หลักเกณฑ์ หรือ ข้อสรุปที่ผ่านการพิสูจน์ ทดลอง ค้นคว้าวิจัย มีเหตุและผลที่ยอมรับได้ว่าเป็นความจริง เชื่อถือและอ้างอิงได้

๒) สารประเภทข้อคิดเห็น สารที่เป็นความคิดเห็นอันเป็นลักษณะส่วนตัวของผู้ส่งสาร ผู้รับสารอาจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย มี ๓ ประเภทคือ (๑) ข้อคิดเห็นเชิงประเมินค่า เป็นการบ่งชี้ว่าอะไรดี ไม่ดี มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ฯลฯ (๒) ข้อคิดเห็นเชิงแนะนำ เป็นการบอกกล่าวว่าสิ่งใดควรทำ ควรปฏิบัติ ปฏิบัติขั้นตอนอย่างไร และอาจบอกถึงเหตุผลของการกระทำนั้นๆ ด้วย (๓) ข้อคิดเห็นเชิงตั้งข้อสังเกต เป็นการชี้ให้เห็นลักษณะที่แฝงอยู่ ซึ่งอาจถูกมองข้ามไป อาจสังเกตเห็นพฤติกรรมของบุคคล สัตว์ หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตามมุมมองของ ผู้ส่งสาร

๓) สารประเภทแสดงความรู้สึก สารที่แสดงความรู้สึกของมนุษย์ เช่น ดีใจ เสียใจ รันทด ตื่นเต้น เป็นต้น ผู้รับสารจำเป็นต้องศึกษาและเรียนรู้ เพื่อแยกแยะเนื้อหาของสารให้ได้ว่า ส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง ส่วนใดเป็นข้อคิดเห็น และส่วนใดเป็นความรู้สึก เพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากขึ้นสื่อ (ตัวกลางที่เชื่อมโยงสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร) การสื่อสาร แต่ละครั้งผู้สื่อสารจะต้องใช้ภาษาทั้งวัจนภาษา และอวัจนภาษา เป็นสื่อกลางในการสื่อสาร นอกจากใช้ภาษาเป็นสื่อกลางแล้วยังมีสื่ออีก ๕ ประเภท ที่ช่วยให้การสื่อสารแต่ละครั้งประสบผลสำเร็จ ได้แก่ สื่อธรรมชาติ สื่อบุคคลหรือสื่อมนุษย์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเฉพาะกิจ เช่น แผ่นไว้นิล ปฏิกริยาตอบสนอง หรือผลของการสื่อสาร ได้แก่การที่ผู้รับสารมีปฏิกริยาตอบสนองต่อผู้ส่งสารโดยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง การสื่อสารแต่ละครั้งจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ผู้สื่อสารจะสังเกตได้จากปฏิกริยาตอบสนองของผู้รับสารว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารหรือไม่ การสื่อสารแต่ละครั้งจะประสบผลสำเร็จได้ง่ายหากจุดประสงค์การสื่อสารของผู้สื่อสารตรงกัน

๓.๑.๓ ประเภทของการสื่อสาร การสื่อสารมีทั้งการสื่อสารระหว่างเชื้อชาติ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม การสื่อสารระหว่างประเทศ ซึ่งผู้สื่อสารจะต้องระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร และหากจำแนกตามจำนวนของผู้สื่อสารสามารถแบ่งประเภทของการสื่อสารได้ ๕ ประเภทดังนี้

(๑) การสื่อสารภายในตัวบุคคล การสื่อสารของบุคคลคนเดียว และเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล คือเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่น การพูดกับตัวเอง การฝัน การนึกคิด

(๒) การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารตั้งแต่บุคคล ๒ คนขึ้นไป ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรงแบบตัวต่อตัว หรือแบบเผชิญหน้า เช่น การเขียนจดหมายโต้ตอบ การคุยโทรศัพท์ การบรรยายในชั้นเรียน(กลุ่มย่อย)

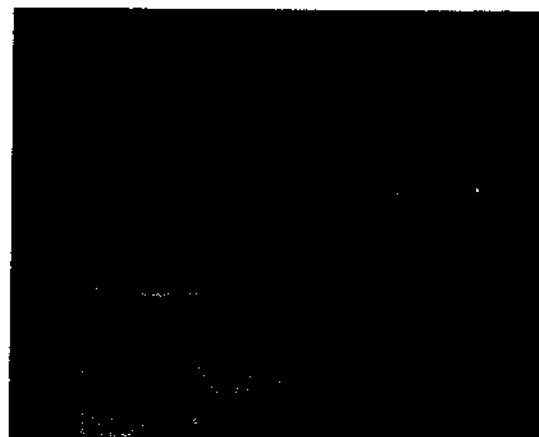
(๓) การสื่อสารกลุ่มใหญ่ การสื่อสารระหว่างคนจำนวนมากที่รวมอยู่ในบริเวณเดียวกัน เช่น การหาเสียง การอภิปรายในหอประชุม โอกาสที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะแลกเปลี่ยนข้อมูลมีน้อยมาก

(๔) การสื่อสารในองค์กร การสื่อสารระหว่างผู้ที่เป็นสมาชิกขององค์กรหรือหน่วยงาน เพื่อให้ภารกิจของหน่วยงานเป็นไปตามเป้าหมาย

(๕) การสื่อสารมวลชน การสื่อสารกับคนจำนวนมากในเวลาเดียวกัน แต่ละคนอยู่ในที่ที่ต่างกัน โดยใช้สื่อที่เข้าถึงได้ในเวลารวดเร็ว เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์

๓.๑.๔ ปัญหา/อุปสรรคของการสื่อสาร องค์ประกอบของการสื่อสารแต่ละส่วนล้วนมีความสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารทั้งสิ้น ดังนั้นผู้ที่ทำการสื่อสารจึงต้องตระหนักถึงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ในระหว่างที่ทำการสื่อสาร และต้องพยายามลดอุปสรรคที่เกิดขึ้นเช่น ผู้ส่งสาร (ขาดความรู้ มีทัศนคติแง่ลบ ขาดความพร้อม วิเคราะห์ผู้รับสารผิดไป) ผู้รับสาร (ขาดความเข้าใจ คิดว่าตนมีความรู้แล้ว มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ ผู้ส่งสาร คาดหวังในการสื่อสารสูงเกินไป) สาร (เลือกสารไม่เหมาะสม ขับซ้อน ยาก หรือง่ายเกินไป กลวิธีนำเสนอไม่เหมาะสม สารนั้นเป็นที่ทราบโดยทั่วไปแล้ว ขาดความชัดเจน คลุมเครือ) สื่อ (ใช้สื่อไม่เหมาะสม ไม่

ภาพกิจกรรมการผลิตรายการ

มีประสิทธิภาพ ใช้ภาษาไม่เหมาะสม) สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย เกิดมลภาวะ (สุภารัตน์ ศุภภัทร์
รจนา : ๒๕๕๔)

๓.๒ หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพ

ในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพ นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล (๒๕๔๕ : ๓๓๗) กล่าวว่า ในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพ มุ่งองค์ประกอบต้องคำนึงถึง คือ

๓.๒.๑ ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการจัดรายการเสนอรายการ คือ ในการจะทำรายการ
ใดๆ นั้น ก่อนอื่น จะต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้แน่ชัด ว่าเรามีวัตถุประสงค์อะไรในการเสนอรายการ โดยในการตั้ง
วัตถุประสงค์ประกอบด้วย

(๑) การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไป

(๒) การตั้งวัตถุประสงค์เพื่อผลทางทัศนคติและความศรัทธาเชื่อถือ

(๓) การตั้งวัตถุประสงค์เพื่อผลทางพฤติกรรม

๓.๒.๒ ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง โดยการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงนั้น กลุ่มประชาชน
“ผู้ฟัง” เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยกลุ่มผู้ฟังโดยทั่วไปจะมี ๒ ลักษณะ คือ ผู้ฟังทั่วไปกับกลุ่มผู้ฟัง
เป้าหมาย เพื่อจะได้สะดวกต่อการจัดรายการเพราะการจัดรายการโดยคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟังที่เป็นเป้าหมายย่อม
เปรียบเสมือนการเดินทางที่มีเข็มทิศชี้ นำ ช่วยให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางได้เป็นผลสำเร็จและไปได้โดยเร็ว
ไม่เสียเวลาหลงทาง

๓.๒.๓ ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ คือ เมื่อนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ได้รู้จักกลุ่มผู้ฟัง
แล้วว่าคือใคร ต้องคำนึงถึงเนื้อหาของรายการเพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังได้อย่างเหมาะสมยังรู้จักผู้ฟังมาก
เท่าใดการจัดรายการก็จะสามารถทำได้ดีมากขึ้นเท่านั้น เพราะนักจัดรายการวิทยุกระจายเสียงสามารถวาง
แนวทางได้ว่า เนื้อหาที่จะนำเสนอในรายการนั้นควรจะมีลักษณะอย่างไร เน้นหนักเรื่องอะไร มีความยากง่าย
สักเพียงใด มีความยาวเท่าใดจึงจะเหมาะสมกับผู้ฟังเป้าหมายนั้นๆ ไปได้

๓.๒.๔ ต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ นอกจากการเสนอเนื้อหาของรายการให้เหมาะสม
กับกลุ่มผู้ฟังต่างๆแล้วยังต้องคำนึงถึงศิลปะหรือเทคนิคการเสนอรายการให้เหมาะสมด้วยเพื่อให้การจัดรายการ
วิทยุกระจายเสียงมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าสนใจของผู้ฟัง และสามารถจะตรึงผู้ฟังไว้ได้นานที่สุด

๓.๓ การดำเนินการผลิตรายการสัมภาษณ์

๓.๓.๑ ลักษณะของการจัดรายการสัมภาษณ์ในการจัดรายการสัมภาษณ์ทางวิทยุกระจาย
เสียง นั้นอาจแบ่งเป็นลักษณะการจัดออกได้เป็น ๔ ลักษณะ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.๒๕๓๔ :
๓๖๗-๓๖๘)

(๑) การสัมภาษณ์ออกอากาศรายการสด อาจทำได้โดยการเชิญผู้ฟังให้สัมภาษณ์มายังห้อง
ส่งกระจายเสียงแล้วดำเนินการสัมภาษณ์ออกอากาศ วิธีการนี้ทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์ต่างต้องม
ีความมั่นใจสามารถพูดจาคล่องแคล่วและมีไหวพริบดี เนื่องจากต้องควบคุมเวลาให้อยู่ในกรอบเวลาที่กำหนด
และไม่มีโอกาสในการแก้ไขส่วนที่ผิดพลาด วิธีการนี้นิยมใช้ในกรณีเร่งด่วนที่ไม่สามารถบันทึกเสียงล่วงหน้าได้
หรืออาจจะต้องรอข้อมูล สำสุดเพื่อการออกอากาศให้ทันเหตุการณ์ นอกจากนั้น ยังนิยมใช้ในการถ่ายทอด
เสียงนอกสถานที่ซึ่งนอกจากจะมีการบรรยายเหตุการณ์ ต่างๆ แล้วยังนิยมสัมภาษณ์ผู้อยู่ในเหตุการณ์ด้วย
ทำให้การถ่ายทอดเสียงมีความสมบูรณ์และน่าสนใจยิ่งขึ้น

(๒) การสัมภาษณ์ด้วยการบันทึกเสียงล่วงหน้าในห้องบันทึกเสียง เป็นวิธีที่นิยมจัดทำกันด้วย
การเชิญผู้ให้สัมภาษณ์มาบันทึกเสียงในห้องบันทึกเสียงก่อนการออกอากาศ วิธีนี้จะช่วยให้คุณภาพเสียงที่ดี

และสามารถแก้ไขตัดต่อให้การสัมภาษณ์นั้นอยู่ในเวลาและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่เหมาะสมสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีเวลาบันทึกเสียงที่ห้องบันทึกเสียงได้

(๓) การสัมภาษณ์ด้วยการบันทึกเสียงนอกสถานที่ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดขณะนี้ โดยวิธีนี้ผู้สัมภาษณ์จะเดินทางไปพบและสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ ณ สถานที่นัดหมายหรืออาจจะเป็นการพบและสัมภาษณ์โดยไม่ได้นัดหมายมาก่อน การสัมภาษณ์วิธีนี้ต้องคำนึงถึงเสียงรบกวนที่จะมีส่วนทำลายสมาธิผู้ฟัง รวมทั้งต้องรู้จักการใช้เครื่องเทปเป็นอย่างดีแต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้วก็ยังมีโอกาสในการตัดต่อเพื่อให้รายการน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

(๔) การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เป็นการสัมภาษณ์ที่นิยมทำในเรื่องเร่งด่วน ซึ่งส่วนใหญ่ จะเหมาะสมสำหรับรายการข่าว โดยผู้สัมภาษณ์จะต่อโทรศัพท์กับผู้ให้สัมภาษณ์แล้วแจ้งเรื่องราวของสัมภาษณ์ ก่อนที่จะดำเนินการสัมภาษณ์พร้อมทั้งบันทึกเทปจากโทรศัพท์ วิธีนี้จำเป็นต้องอาศัยช่างเทคนิคในการติดตั้งเครื่องปรับแต่งเสียง (Matching) ให้เสียงถามกับเสียงตอบมีความดังเท่ากันก่อนที่จะเข้าเครื่องบันทึกเสียง หากไม่ได้ติดตั้งเครื่องปรับแต่งเสียงเอาไว้ ก็จะใช้วิธีบอกคำถามทั้งหมดไปให้ผู้สัมภาษณ์ จากนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จะตอบคำถามรวดเร็วโดยไม่ต้องซักถาม แล้วจึงนำมาตัดต่อก่อนที่จะออกอากาศในรายการที่ต้องการต่อไป

๓.๓.๒ รูปแบบการสัมภาษณ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.๒๕๓๔ :๓๘๔-๓๘๖)

(๑) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) การ สัมภาษณ์แบบนี้มักเป็นการ สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ มีชื่อเสียงหรือผู้ทรงคุณวุฒิ การสัมภาษณ์ต้องมีการเตรียมข้อมูลอย่างดี ตกกลงในหัวข้อคำถามและคำตอบรวมทั้งการนัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ในระยะเวลา สถานที่ อาจมีการเตรียมบทอย่างละเอียด หรือคร่าว ๆ ไว้ล่วงหน้า การเตรียมข้อมูลล่วงหน้าจะช่วยป้องกันความผิดพลาดและยังสามารถใช้อ้างอิงได้ แต่ การดำเนินรายการสัมภาษณ์อาจขาดความเป็นธรรมชาติไม่น่าสนใจซึ่งต้องระวังในเรื่องนี้ด้วย

(๒) การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi - formal Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้มักตกลง ในเรื่องและประเด็นที่จะสัมภาษณ์ โดยไม่ต้องเตรียมหัวข้อคำถามหรือบทถาม - ตอบ ผู้ให้สัมภาษณ์มีโอกาสหา ข้อมูลในประเด็นที่จะให้สัมภาษณ์ล่วงหน้า ส่วนผู้สัมภาษณ์ก็จะถามตามประเด็นที่ตั้งไว้ การสัมภาษณ์แบบนี้จะ ได้บรรยากาศของการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง

(๓) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) การ สัมภาษณ์แบบนี้เป็นการ สัมภาษณ์ที่ไม่มีการตกลงในคำถาม ไม่มีการนัดหมายเวลา สถานที่กับผู้ให้สัมภาษณ์ เนื้อหามักเกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็น ความรู้สึก ไม่เจาะลึกใน รายละเอียด การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ มักเป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นประชาชนทั่วไป ที่เรียกว่า Vox Pop หรือ Voice of The People การ สัมภาษณ์จะไม่เอ่ยชื่อผู้แสดงความคิดเห็น ความหลากหลายของ รายการอยู่ที่เสียงผู้แสดงความคิดเห็น ความคิดเห็นที่แตกต่าง รายการประเภทนี้มักใช้เป็นรูปแบบหนึ่งของ รายการหลัก เช่น รายการข่าว รายการพูดคุย รายการเพลงเป็นต้นความยาวรายการประมาณ ๓- ๕ นาที

๓.๓.๓ ประเภทของการสัมภาษณ์

(๑) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

(๒) การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูล เป็นการสัมภาษณ์เพื่อให้ข้อเท็จจริง หรือ

(๓) การ สัมภาษณ์เพื่อทราบอารมณ์และความรู้สึก เป็นการสัมภาษณ์ที่มุ่งเปิดเผยความคิด ความรู้สึกของผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์บุคคลสาธารณะต่อกรณีการถูกวิจารณ์ทางอินเทอร์เน็ต

๓.๓.๔ ขั้นตอนการเขียนบทรายการสัมภาษณ์

(๑) กำหนดจุดมุ่งหมายการสัมภาษณ์ว่าต้องการให้อะไรแก่ผู้ฟัง

- (๒) เลือก เรื่องและประเด็นที่จะสัมภาษณ์ ข้อนี้สำคัญ ต้องคำนึงถึงความน่าสนใจ เรื่องต้องน่าสนใจ มีความสำคัญ หรือพิจารณาว่าตัวบุคคลมีความน่าสนใจหรือมีความน่าสนใจทั้งเนื้อหาและบุคคล
- (๓) เลือกบุคคลที่จะให้สัมภาษณ์ ต้องเป็นผู้รู้เรื่องและเข้าใจในเรื่องที่กำหนดเป็นอย่างดี
- (๔) กำหนดแนวคำถามและแนวคำตอบ เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูลล่วงหน้าและคาดการณ์คำตอบที่ ต้องการ

(๕) เขียนบท ควรจำกัดขอบเขตของเรื่องที่สัมภาษณ์ โดยเขียนเป็นคำถาม เพื่อให้ผู้สัมภาษณ์ได้เตรียมข้อมูลเพิ่มเติมการเขียนบทรายการสัมภาษณ์ ก็เหมือนทุกรายการที่ต้องมีการกำหนดโครงสร้างรายการเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนเปิดรายการ ส่วนเนื้อหา ส่วนปิดรายการ

๓.๔ การผลิตรายการสนทนา

รายการสนทนาทางวิทยุกระจายเสียงจำเป็นต้องมีการเตรียมการมากกว่ารายการสัมภาษณ์ เพราะต้องเริ่มจากการเลือกเรื่องและบุคคลร่วมรายการสนทนา การศึกษารายละเอียดของเรื่อง การเตรียมบทหรือโครงร่าง การนัดหมายเพื่อบันทึกเสียงรายการ รวมทั้งการซักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง หรือออกอากาศสด ซึ่งแยกตามรายละเอียดของการเตรียมการได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔ : ๔๑๑-๔๑๔)

(๑) การเลือกเรื่องและบุคคลร่วมรายการสนทนา เป็นหน้าที่ของผู้จัดรายการจะเลือกเรื่องที่ น่าสนใจหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่กำลังเป็นที่น่าสนใจของประชาชน โดยติดตามข่าวสารจาก สื่อมวลชน ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เอกสารสิ่งพิมพ์หรือวารสารต่างๆ จากนั้นจึงศึกษารายละเอียดแล้ว จัดเป็นรายการสนทนาต่อไป

สำหรับบุคคลผู้ร่วมการสนทนานั้น รูปแบบแรกเป็นการสนทนาของเจ้าหน้าที่สถานี ในกรณีนี้สถานีนิยมจัดเจ้าหน้าที่ไว้โดยเฉพาะเพื่อให้ทันเคยลีลาการสนทนาซึ่งกันและกัน โดยคู่สนทนาพยายามอ่านบทให้แตกแล้วยึดเป็นแนวทางในการสนทนา ในบางรายการอาจไม่มีการเตรียมบทล่วงหน้า คู่สนทนาจะเป็นผู้เลือกเรื่อง ศึกษารายละเอียด และแบ่งเค้าโครงในการสนทนาร่วมกัน สำหรับคู่สนทนาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สถานี กับวิทยากรนั้น ผู้ผลิตรายการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สถานี จะเป็นผู้เลือกเรื่อง แล้วติดต่อวิทยากรที่เป็นผู้รู้เรื่องดี โดยอาจจะติดต่อ ๑ หรือ ๒ คนก็ได้ ในขณะที่ติดต่อควรบอกประเด็นสนทนาพร้อมผู้ร่วมสนทนาที่จะเชิญในรายการให้คู่สนทนาได้ทราบ ขณะเดียวกันก็ควรจะหารือไปถึงประเด็นที่คู่สนทนาที่ถนัดที่จะพูดเรื่องการวางแนวทางการสนทนาไว้คร่าวๆ ขึ้นหนึ่งก่อน เมื่อติดต่อผู้ร่วมรายการได้ครบถ้วนแล้ว ผู้ผลิตรายการสนทนาควรติดต่อผู้สนทนาอีกครั้งหนึ่งเพื่อยืนยันในเรื่องผู้ร่วมรายการ ประเด็นในการสนทนา และนัดหมายเพื่อการบันทึกเสียงล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อให้คู่สนทนาได้มีโอกาสเตรียมรายละเอียดของประเด็นที่จะสนทนา

(๒) การศึกษารายละเอียดของเรื่อง ต้องศึกษารายละเอียดของเรื่องนั้นให้เข้าใจอย่างท่องแท้แล้วนำมาตั้งเป็นประเด็นสนทนา พร้อมทั้งจับประเด็นสำคัญนำมาย่อให้เหมาะกับภาษาพูดคุย ข้อมูลที่สำคัญคือแหล่งที่เป็นที่มาของข้อมูลและผู้ผลิตรายการได้รับนั่นเอง เมื่อติดต่อไปก็จะได้ข้อมูลเพิ่มเติม ในการศึกษารายละเอียดของข้อมูลควรศึกษาจากหลายๆทาง เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นกลาง

(๓) การเตรียมบทและโครงร่างการสนทนา การสนทนาที่จับบท นิยมใช้สำหรับคู่สนทนาที่เป็นเจ้าหน้าที่ (หรือผู้ผลิตรายการ) ของสถานีที่มีผู้เขียนบทให้เท่านั้น เนื่องจากเจ้าหน้าที่สถานีไม่ได้เป็นผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องที่ตนสนทนาโดยตรง แต่หากผู้เชี่ยวชาญที่จะเชิญมาร่วมการสนทนานั้นพูดไม่เก่ง ก็ไม่ควรจะใช้รูปแบบการสนทนา โดยอาจจะใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (ซึ่งมีการเตรียมบทถาม-ตอบ) จะเหมาะสมกว่า ดังนั้นในการสนทนาในรูปแบบอื่นจึงนิยมเตรียมโครงร่างการสนทนา การเตรียมบทเพื่อสนทนาควรยึดหลักการเขียนเพื่อพูด มิใช่การเขียนเพื่ออ่าน ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจ ความแต่ละประโยคจะสั้น ไม่

นิยมใช้คำสันธานเชื่อมให้ประโยคยาวรุ่มร่าม ไม่ให้การสนทนาแต่ละช่วงเป็นไปอย่างยืดยาว เพราะจะเป็นการบรรยาย

สำหรับการเตรียมโครงร่างสนทนานั้น คู่สนทนาต้องเตรียมด้วยกัน โดยในขั้นแรกผู้ผลิตรายการจะบอกประเด็นการสนทนาเพื่อให้คู่สนทนาได้เตรียมในรายละเอียดล่วงหน้า หลังจากนั้นก่อนการบันทึกเสียงต้องมาตกลงจัดลำดับการพูดโดยวางเป็นเค้าโครงการสนทนาไว้อย่างชัดเจนว่า จะพูดเรื่องอะไรก่อน และมีลำดับอย่างไร โดยพลัดกันเป็นผู้เสนอประเด็นการสนทนา

- การนัดหมาย การนัดหมายจำเป็นอย่างยิ่งที่คู่สนทนาจะต้องมีเวลาเพื่อการซักซ้อมก่อนการสนทนา โดยเฉพาะการซักซ้อมบทหรือโครงร่างการสนทนานั้น แต่ไม่ถึงกับซ้อมการสนทนากันก่อน เพราะจะทำให้บรรยากาศการสนทนาจริงๆเสียไป

- การเริ่มต้นรายการสนทนา โดยทั่วไปแล้วรายการสนทนาทุกรายการจะมีผู้ประกาศ หรือหากเป็นรายการสนทนายาระหว่างเจ้าหน้าที่สถานีกับวิทยากร ให้เจ้าหน้าที่คนนั้น กล่าวนำรายการ โดยการแนะนำเรื่องและผู้สนทนาให้ผู้ฟังได้ทราบอย่างชัดเจน แล้วจึงเริ่มการสนทนาโดยคู่สนทนาคนใดคนหนึ่ง หากคู่สนทนาเป็นเจ้าหน้าที่สถานีทั้งคู่และผู้ฟังรู้จักเป็นอย่างดีแล้วก็ไม่จำเป็นต้องแนะนำ ให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการ และเริ่มประเด็นการสนทนา

- การดำเนินการสนทนาหากการสนทนานั้นมีบท คู่สนทนาจะต้องพยายามตีบทให้แตกและเสนอด้วยลีลาการพูดคุยของตนเองตามบทนั้น

ในกรณีที่มีการเตรียมเค้าโครงไว้ คู่สนทนาจะต้องดำเนินการสนทนาให้เป็นไปตามเค้าโครงที่วางไว้ ไม่ออกนอกเรื่องหรือข้ามประเด็น เพราะอาจทำให้คู่สนทนาตามไม่ทันหรือหลงทางได้ และในการสนทนาแต่ละประเด็นต้องให้ความสนใจกระชับชัดก่อนที่จะเข้าไปสนทนาในประเด็นอื่น โดยอาจจะมีการซักถามในระหว่างสนทนาได้

ควรเรียกชื่อคู่สนทนาของตนบ้างเป็นครั้งคราวหรือถ้าจะอ้างอิงคำพูดของผู้ที่อยู่ในวงสนทนา รวมทั้งการถามคำถามผู้ใดในวงสนทนาที่มีมากกว่า ๒ คนควรที่จะเอ่ยชื่อทุกครั้งเพื่อให้ผู้ฟังจะได้ทราบ เพราะจริงๆแล้วผู้ฟังไม่ได้อยู่ในวงสนทนาเป็นแต่การฟังเสียงซึ่งอาจไม่ทราบได้ว่าเป็นเสียงของใคร ผิดกับคู่สนทนาซึ่งนั่งอยู่ด้วยกัน การเอ่ยชื่อนี้จะช่วยให้ผู้ฟังรู้จักคนพูดซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่ง

เมื่อการสนทนาจบแล้ว ควรมีผู้ประกาศกล่าวปิดรายการโดยแจ้งเรื่องและชื่อผู้ร่วมการสนทนาให้ผู้ฟังได้ทราบอย่างชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง

ในกรณีที่เป็นการสนทนา โดยมีเจ้าหน้าที่ของสถานีร่วมอยู่ในรายการด้วย ก็อาจจะให้เจ้าหน้าที่นั้นเป็นผู้กล่าวสรุปเรื่องและขอบคุณผู้ร่วมสนทนาเป็นการปิดรายการ

สำหรับการสนทนาที่มีความยาวเกินเวลาหรือมีประเด็นผิดพลาดและเิน่เยือกก็ใช้วิธีการตัดต่อเช่นเดียวกับรายการสัมภาษณ์ดังที่กล่าวมา

๓.๕ การโทรศัพท์

นักวิจัยได้พบว่า วิธีสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การสื่อสารแบบตัวต่อตัว เมื่อเป็นเช่นนี้ การโทรศัพท์ซึ่งเป็นการสื่อสารตัวต่อตัวอย่างหนึ่งจึงจัดได้ว่าเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง เพราะเป็นวิธีการที่ทันท่วงที และรู้ผลของการสื่อสารอย่างรวดเร็วหน่วยงานทั้งวงการราชการและธุรกิจจึงใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการติดต่อสื่อสาร อย่างไรก็ตามมิใช่ว่าการใช้โทรศัพท์จะมีแต่ประโยชน์เท่านั้น ข้อบกพร่องของการโทรศัพท์ก็มีเพราะการติดต่อทางโทรศัพท์นั้นไม่สามารถบันทึกการสื่อสารทุกถ้อยคำไว้เป็นหลักฐานได้ การบันทึกเสียงทางโทรศัพท์แม้จะกระทำได้ แต่ก็ถือว่าผิดมารยาท

นอกจากนี้ยังไม่สามารถมองเห็นสีหน้า ท่าทางของผู้ที่เราสื่อสารด้วย ผู้สื่อสารบางคนจึงเกิดความรู้สึกเคอะเขินไม่สามารถสื่อสารได้เต็มที่เหมือนกับการสื่อสารที่ได้มีโอกาสพบปะกันตัวต่อตัว
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.๒๕๓๓ : ๒๕๖ - ๔๖๑)

(๑) ภาษาที่ควรใช้ในการพูดโทรศัพท์ติดต่อกับผู้อื่น

ในการโทรศัพท์ติดต่อกันก็ควรจะยึดหลักสุภาพ ยิ้มแย้มเช่นเดิม แต่มีแนวทางในการใช้ภาษา และการปฏิบัติอยู่บางประการคือ การพูดฝากข้อความไว้กับผู้รับ เมื่อผู้ที่เราประสงค์จะพูดด้วยไม่อยู่ ถ้าเราประสงค์จะฝากข้อความที่สำคัญไว้ ควรจะสอบถามอย่างสุภาพก่อนว่า ผู้ที่เราจะฝากข้อความไว้เป็นใคร มีหน้าที่อะไร เพื่อที่จะพิจารณาว่าสมควรจะฝากข้อความสำคัญไว้หรือไม่ ส่วนการแจ้งข้อความผู้อื่นนั้นควรใช้ภาษากระชับ รัดกุม และถูกต้อง การสอบถามรายละเอียด ในการสอบถามเรื่องใดก็ตาม ผู้พูดควรจะคิดคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนว่าต้องการรู้เกี่ยวกับอะไรบ้าง และควรจดบันทึกคำถามไว้อย่างย่อๆเพื่อจะได้ไม่ลืม และจะได้รายละเอียดครบถ้วนตามต้องการ ลักษณะคำถามที่พูดควรเข้าใจง่ายและสั้น ผู้รับจะได้ตอบได้ตรงประเด็น เมื่อพูดจบแล้วควรจะขอบคุณผู้รับโทรศัพท์ด้วย การต่อโทรศัพท์ให้ผู้อื่น บางครั้งผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานอาจขอให้ช่วยต่อโทรศัพท์ให้ จึงควรจดหมายเลขโทรศัพท์ และชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ผู้บังคับบัญชาประสงค์จะพูดด้วยให้ถูกต้อง เมื่อต่อโทรศัพท์ได้แล้วอาจจะบอกชื่อผู้ที่ประสงค์จะพูดด้วย แล้วขอให้รอสักครู่ ต่อจากนั้นต้องรีบไปตามผู้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานที่เราต่อโทรศัพท์ให้มาพูดโดยเร็ว

(๒) มารยาทในการใช้โทรศัพท์

รับโทรศัพท์ทันทีและไม่กระแทกเครื่องรับโทรศัพท์ ควรควบคุมอารมณ์อย่าแสดงอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจ อย่าพูดด้วยเสียงที่ก้าวร้าวหรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย คำพูดคววนไม่รู้เรื่อง อย่าตะโกนเรียกผู้อื่นมารับโทรศัพท์โดยไม่ปิดส่วนที่พูด และอย่าพูดกับผู้อื่นในขณะที่รับโทรศัพท์ ควรมีกระดาด ปากกาวางไว้ใกล้โทรศัพท์ เมื่อมีการรับข้อความควรจดให้อ่านง่ายและอ่านทบทวนก่อนส่งให้ผู้รับ การพูดโทรศัพท์นั้นต้องแสดงความสุภาพด้วยน้ำเสียงไพเราะ นุ่มนวลเหมือนกันหมด ไม่ว่าผู้ที่โทรศัพท์มาหรือผู้รับโทรศัพท์จะเป็นคนสำคัญหรือไม่สำคัญ เมื่อมีการต่อว่าเกี่ยวกับสินค้าหรือการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ถ้าหากไม่สามารถชี้แจงข้อเท็จจริงได้เนื่องจากไม่มีข้อมูล จงรับฟังอย่างสุภาพ ถ้าหากพิจารณาเห็นว่าผู้พูดจะต้องคอยนานกว่าจะได้พบกับบุคคลที่ต้องการหรือได้รายละเอียด ควรบอกให้โทรศัพท์มาใหม่ หรือขอเบอร์โทรศัพท์ของผู้พูดเพื่อที่จะได้ติดต่อไปอีกครั้ง ไม่ควรพูดความลับหรือซุบซิบนินทา หรือพูดคุยเรื่องส่วนตัวทางโทรศัพท์ในขณะที่ปฏิบัติงาน ถ้าต่อโทรศัพท์ผิดหมายเลข ไม่ควรวางหูโดยทันที ควรกล่าวคำขอโทษอย่างสุภาพ คำพูดหรือคำถามที่ไม่ควรใช้ในการพูดโทรศัพท์ ควรใช้ให้น้อย ถ้าต้องรอใช้โทรศัพท์ ไม่ควรแสดงกิริยาอาการหรือพูดให้ผู้ที่กำลังโทรศัพท์อยู่รับหยุดพูดโดยเร็ว ควรรอด้วยความอดทน

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

๔.๑ สรุปสาระสำคัญ

กรมการขนส่งทางบก ได้จ้างกรมประชาสัมพันธ์ดำเนินกิจกรรมเครือข่ายสถานีวิทยุเพื่อความปลอดภัยทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ โดยการผลิตรายการพิเศษ และถ่ายทอดเสียงของการจัดกิจกรรมของกรมการขนส่งทางบก ระหว่างวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ - ๔ มกราคม ๒๕๕๓ และกรมประชาสัมพันธ์ ได้มอบหมายให้สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้รับการประเมินเป็นผู้ดำเนินการในวงเงินงบประมาณ ๕๐,๑๘๖.๙๒ บาท (ห้าหมื่นหนึ่งร้อยแปดสิบหกบาทเก้าสิบสองสตางค์)

๔.๑.๑ วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อสนองนโยบายรัฐบาลด้านสังคม ด้วยการลดจำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ ให้ลดลงร้อยละ ๑๐ จากช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๒

- เพื่อเป็นสื่อกลางในการแนะนำการเดินทาง รายงานข้อมูลสภาพการจราจรและสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รถใช้ถนน

- เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึก และสร้างแบบอย่างที่ดี ให้กับผู้ใช้รถใช้ถนน และทุกคนในสังคม

๔.๑.๒ กลุ่มเป้าหมาย

- ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓

- ประชาชนที่เดินทางไปท่องเที่ยว หรือกลับบ้านช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓

- ประชาชนทั่วไป

๔.๑.๔ ประเด็นการประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การขับขี่ปลอดภัย สถิติและจุดเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ เส้นทางจราจร หน่วยงานและเบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

๔.๑.๕ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ลดจำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ระหว่างวันที่ ๒๙ ธ.ค. ๒๕๕๒ - ๔ ม.ค. ๒๕๕๓ ให้ลดลงร้อยละ ๑๐ จากช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๒

- ประชาชนรู้ข้อมูลสภาพการจราจร และสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รถใช้ถนน

- สร้างปลูกจิตสำนึกและแบบอย่างที่ดี ให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนทุกคนในสังคมเพื่อสังคมที่น่าอยู่

๔.๒ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๔.๒.๑ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานโครงการของกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ โดยให้มีความสอดคล้องกับหลักการและเหตุผล เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ ผลผลิตโครงการ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ (ผลลัพธ์) และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ การส่งมอบงาน เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงของกรมการขนส่งทางบก

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุในลักษณะ การผลิตรายการพิเศษ เช่นรูปแบบรายการ การสัมภาษณ์ การสนทนา หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพ การผลิตสโปดและจิงเกิ้ล

- ศึกษาข้อมูลเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การขับขี่ปลอดภัย จุดเสี่ยง เส้นทางจราจร เบอร์โทรศัพท์ของหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่จะมาดำเนินรายการ วิทยากรหรือผู้ร่วมรายการ ผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ของกรมการขนส่งทางบก ตลอดจนความรู้เรื่องการโทรศัพท์ในการติดต่อประสานงาน

๔.๒.๒ เขียนขออนุมัติในหลักการ ประกอบด้วยแผนเงิน และแผนปฏิบัติการ

๔.๒.๓. ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง ประชุม วางแผนดำเนินงาน มอบหมายงานผู้ร่วมดำเนินการ

๔.๒.๔. ดำเนินการตามแผนงานโครงการ โดยได้ดำเนินกิจกรรม ในระหว่างวันที่ ๒๙

ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๓ ดังนี้

(๑) กิจกรรมที่ ๑. ผลิตรายการสด “สัญญาณปลอดภัย” ภาคปกติ ออกอากาศ ๓ ชั่วโมง และภาคพิเศษ ออกอากาศ ๒๔ ชั่วโมง มีรูปแบบรายการที่หลากหลาย โดยเชิญบุคคลจากหน่วยงานภายนอกและนักจัดรายการจากสถานีวิทยุชุมชนที่มีชื่อเสียงร่วมเป็นผู้ดำเนินรายการ และเชิญวิทยากรจากหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องเป็นคู่สนทนา มีการสัมภาษณ์พิเศษ ถามตอบ บรรยายเหตุการณ์ นำเสนอข่าว และเปิดสายให้ผู้ใช้รถใช้ถนนหรือผู้ฟัง ได้มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ลดรายการ

(๒) กิจกรรมที่ ๒ ถ่ายทอดเสียง จากศูนย์อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนน โดยการรับสัญญาณผ่านทอด เสียง พิธีเปิด - ปิด และแถลงข่าวประจำวันของศูนย์อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนน

(๓) กิจกรรม ๓ เผยแพร่สารคดี “ ๑ นาที กับ กปถ ” โดยนำสารคดี จากกรรมการขนส่งมาเผยแพร่ในรายการของสถานีโดยเลือกเผยแพร่ในช่วงเวลาที่มีผู้ฟังรับฟังมากที่สุด

(๔) กิจกรรม ๔ สัมภาษณ์ผู้บริหารของกรรมการขนส่งทางบก เป็นการสัมภาษณ์พิเศษในรายการ โดยได้สัมภาษณ์ ขนส่งจังหวัด แขวงทางหลวง ทางหลวงชนบท

๔.๒.๔ สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม

จัดทำสรุปผลการจัดกิจกรรม นำเสนอ ผอ.สปข.๒. และ ส่งมอบงานการผลิตรายการ “สัญญาณปลอดภัยปีใหม่ ๒๕๕๓” ไปยัง ผอ.สวท. สรุปการประเมินผลการจัดกิจกรรม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังรายการที่โทรศัพท์เข้าร่วมรายการ และตอบคำถามชิงรางวัลในรายการ และจากที่ประชุมประชุมศูนย์ปฏิบัติการร่วมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ จังหวัดศรีสะเกษ มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมว่า เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เนื้อหาเป็นประโยชน์ และรูปแบบรายการ ที่เหมาะสม

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ

๑. นายทองจันทร์ ศรีสุธรรม	สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %
๒. นายสุรัชย์ จรรยาวงศ์โชติ	สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %
๓. นายทวีชัย อัมพวรรณ	สัดส่วนของผลงาน ๑๐ %

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ สัดส่วนผลงาน ๗๐ %

๖.๑ การศึกษา/ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

เพื่อดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์เครือข่ายสถานีวิทยุเพื่อความปลอดภัยทางถนน สัญจรปลอดภัยปีใหม่ ๒๕๕๓

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานโครงการของกรมประชาสัมพันธ์
- ปรัชชาหารือ และขอคำแนะนำ แนวทางการดำเนินงาน จากผู้บังคับบัญชา ผู้มีประสบการณ์

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุในลักษณะ การผลิตรายการพิเศษ เช่น ความรู้ เรื่องหลักการสื่อสาร หลักการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีประสิทธิภาพ รูปแบบรายการ การดำเนินการผลิตรายการสัมภาษณ์ การผลิตรายการสนทนา การโทรศัพท์ประสานงาน ในขั้นนี้ได้เลือกการผลิตรายการที่มีรูปแบบผสมผสาน โดยยึดรูปแบบการสนทนาเป็นหลัก เพราะมุ่งเน้นให้ผู้ฟังได้รับเนื้อหาสาระในลักษณะที่มีเอกภาพทางความคิดเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเพื่อให้รายการนำเสนอข้อมูลได้รอบด้านทัน ต่อเหตุการณ์ ไม่เกิดความน่าเบื่อหน่าย ในรายการก็จะประกอบด้วย การสัมภาษณ์พิเศษ ถามตอบ บรรยายเหตุการณ์ นำเสนอข่าว ผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้าร่วมในรายการ เล่นเกมชิงรางวัล และสอดแทรกด้วยเพลง โดยเฉพาะในช่วงกลางคืน ก็จะนำเสนอประเภทสวาระบันเทิง เหตุผลที่ต้องผลิตรายการในลักษณะนี้ ก็เนื่องจากการเป็นประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤต และรายการมีความยาว ซึ่งบางช่วงต้องผลิตรายการตลอด ๒๔ ชั่วโมง จึงต้องผสมผสานทุกอย่าง อย่างมีแบบแผน เพื่อให้ผู้ฟังสนใจ และสามารถดึงดูดใจผู้ฟังไว้นานที่สุด อันจะส่งผลให้บรรลุถึงเป้าหมายได้

- ศึกษาข้อมูล ผู้ที่จะมาดำเนินรายการ วิทยากรหรือผู้ร่วมรายการ ผู้ที่จะให้สัมภาษณ์ โดยเฉพาะจากกรรมการขนส่งทางบก เกี่ยวกับ คุณสมบัติ ความสามารถพิเศษ ลีลาการพูด เพื่อจะได้คัดเลือกคู่สนทนา และ รูปแบบรายการ ที่จะให้ผลิตได้ถูกต้อง และเหมาะสม

- ศึกษาข้อมูล ประเด็น และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการในการผลิตรายการ โดยให้ครอบคลุม ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย เช่นความรู้เกี่ยวกับกฎจราจร การขับขี่ปลอดภัย จุดเสี่ยง เส้นทางจราจร รายชื่อหน่วยงานพร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่คอยให้ความช่วยเหลือ หรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง

- ประสานขอความร่วมมือ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ความรู้ด้านการโทรศัพท์และประสบการณ์ที่ผ่านมา ในการพูดคุย ประสานงาน

๖.๒ วางแผนการดำเนินงาน

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา / ค้นคว้า มาจัดทำแผนการ โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ งบประมาณ เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดของโครงการ โดยเฉพาะกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของโครงการคือ การผลิตรายการ และเพื่อให้เป็นรายการที่มีคุณภาพ เป็นที่น่าสนใจ น่าติดตาม และตรงใจกับผู้ฟัง จึงได้บูรณาการกับหน่วยงานภายนอก ด้วยการเชิญบุคลากรเข้าร่วมเป็นผู้ดำเนินรายการ

๖.๓ การดำเนินงานตามแผน

- ขออนุมัติในหลักการเสนอผู้บังคับบัญชา โดยจัดทำแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิตและผลลัพธ์

- จัดทำหนังสือเชิญ ประสานงานและนัดหมายผู้ดำเนินรายการ วิทยากร และผู้ให้สัมภาษณ์

- ประชุมชี้แจงการดำเนินงาน และมอบหมายหน้าที่ให้กับคณะทำงาน โดยเฉพาะผู้ดำเนินรายการ ให้เข้าใจตรงกัน เพื่อจะได้ทำงานตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

- ร่วมผลิตรายการ “สัญญาณปลอดภัย ๒๕๕๓” โดยเป็นผู้ดำเนินรายการในแต่ละช่วงที่ได้รับมอบหมาย

- ควบคุมประสานงานกับผู้ดำเนินรายการคนอื่นๆ ให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อป้องกันและลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานได้

- ประสานงานกับฝ่ายช่างเทคนิคเพื่อ ถ่ายทอดเสียงการถ่ายทอดเสียงจากศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน และเผยแพร่สารคดี

๖.๔ สรุปและประเมินผล

- จัดทำแบบสรุปผลการดำเนินงาน นำเสนอ ผอ.สวท.ศรีสะเกษ ผอ.สขบ.๒. ตามลำดับชั้น

- รวบรวม และจัดส่ง แบบสรุปผลการดำเนินงาน ผังรายการการออกอากาศประจำวัน ในช่วงที่ผลิตรายการพิเศษ ซิตีบันทึกละเลยการผลิตรายการ ซิตีบันทึกละเลยการถ่ายทอดเสียง พิธีเปิด - ปิด และแถลงข่าวประจำวันของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ซิตีบันทึกละเลยสัมภาษณ์ผู้บริหารของกรรมการขนส่งทางบก

- ประเมินผลจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ฟังรายการที่โทรศัพท์เข้าร่วมรายการ และร่วมตอบคำถามชิงรางวัลในรายการ

- ประเมินผลจากที่ประชุมศูนย์ปฏิบัติการร่วมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓จังหวัดศรีสะเกษ

- ประเมินผลจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้ดำเนินรายการด้วยกัน และวิทยากร ที่ร่วมรายการ

๗. ผลสำเร็จของงาน

๗.๑ ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

- กิจกรรมที่ ๑ . ผลิตรายการวิทยุสด “สัญจรปลอดภัย” ภาคพิเศษ ออกอากาศ ๒๔ ชั่วโมง จำนวน ๒ ครั้ง วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ เวลา ๑๖.๐๐ - ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ เวลา ๒๔.๐๐น และ วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๐๐ - ๔ มกราคม ๒๕๕๓ เวลา ๐๙.๐๐น. และ ภาคปกติ จำนวน ๒ ครั้ง วันที่ ๑ - ๒ มกราคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๙.๐๐ น.

- กิจกรรมที่ ๒ ถ่ายทอดเสียง จากศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน จำนวน ๘ ครั้ง
- กิจกรรม ๓ เผยแพร่สารคดี “ ๑ นาที กับ กบฏ ” เป้าหมายไม่น้อยกว่า ๒๓ ครั้ง ทำได้ ๖๒ ครั้ง
- กิจกรรม ๔ สัมภาษณ์ผู้บริหารของกรมการขนส่งทางบก เป้าหมาย จำนวน ๓ ครั้ง ทำได้ ๔ ครั้ง

๗.๒ เชิงคุณภาพ

- ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน และประชาชนทั่วไป ที่รับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ มีเพื่อนในการเดินทาง ได้รับทราบ เส้นทางในการเดินทาง สภาพการจราจรและสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนน ตลอดจนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้รถใช้ถนน

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ ได้รับคำชม และเป็นที่ยอมรับจาก ประชาชนและหน่วยงานราชการ ว่าเป็นรายการที่ดีมีประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง จากตัวอย่างที่ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ได้กล่าวในที่ประชุมประจำวันของ ศูนย์ปฏิบัติการร่วม ป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ จังหวัดศรี โดยสั่งการให้เจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจ จุดสกัด และจุดบริการประชาชนทุกจุด ในจังหวัดศรีสะเกษ ให้เปิดเครื่องรับวิทยุรับฟังรายการของสถานี เพื่อติดตามข้อมูลข่าวสาร และข้อสั่งการต่างๆ จากศูนย์ปฏิบัติการร่วม ป้องกันและลดอุบัติเหตุ ทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ จังหวัดศรี

๘. การนำไปใช้ประโยชน์

๘.๑ ระดับองค์กร

- ได้สนองนโยบายรัฐบาลด้านสังคม ด้วยการประชาสัมพันธ์ รมรงค์ ส่งผลให้ การเกิดอุบัติเหตุทางถนน ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ ลดลง

- ได้รับความร่วมมือและอำนวยความสะดวกจากทุกภาคส่วน สามารถตอบสนอง ต่อการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

- เกิดพันธมิตรร่วมดำเนินงาน และสร้างเครือข่ายสื่อสารมวลชน ในการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารแบบแบบบูรณาการ

- ส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร

- ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

๘.๒ ระดับประชาชน

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎจราจร การขับขีปลอดภัย จุดเสี่ยง สภาพและเส้นทางจราจร พ.ร.บ.การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อกฎหมายต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเดินทางพร้อมเบอร์โทรศัพท์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และอีกประการคือ ลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินจากการเกิดอุบัติเหตุได้

๙. ความยุ่งยากในการดำเนินงาน / ปัญหา / อุปสรรค

๙.๑ ด้านการดำเนินงาน

๙.๑.๑ การวางแผนงานก่อนการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากวัตถุประสงค์ของโครงการต้องการให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน และประชาชนทั่วไป ได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารต่างๆ เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีจิตสำนึกที่ดี แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปสูการปฏิบัติเพื่อลดลดเกิดอุบัติเหตุทางถนน ในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๓ ซึ่งความยุ่งยากอยู่ที่ประเด็น จะผลิตรายการ และมีเทคนิคการนำเสนอข้อมูลอย่างไร ที่จะไม่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย และติดตามรับฟังรายการอย่างตลอดและต่อเนื่อง เพราะรายการมีความยาว ในบางช่วงต้องผลิตและออกอากาศตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผู้รับการประเมินจึงต้องศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการผลิตรายการวิทยุ เพื่อนำไปสูการพิจารณาและตัดสินใจ เลือกรูปแบบการผลิตรายการ คัดเลือกผู้ดำเนินรายการ คู่สนทนาหรือวิทยากร ผู้ให้สัมภาษณ์ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง ตลอดจน เนื้อหา และวิธีการนำเสนอ ซึ่งการผลิตรายการในครั้งนี้ ทุกอย่างจะต้องถูกจัดวางลงให้เหมาะสม ถูกที่ ถูกช่วง ถูกเวลา เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ฟัง อันจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๙.๑.๒ ในระหว่างการดำเนินงาน

- กิจกรรมหลักที่สำคัญที่สุดคือการผลิตรายการพิเศษ ที่มีความยาวของการมาากที่สุด บางช่วงตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นรายการที่ใช้ผู้ดำเนินรายการเป็นจำนวนมาก โดยการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นช่วงๆ ในการผลิตรายการ และถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องยุ่งยากมาก เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นในระหว่างการดำเนินงาน ผู้รับการประเมิน จึงต้องใช้ความพยายามและความสามารถในการควบคุม และประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ดำเนินรายการ เพื่อให้ปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย และให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

- ผู้ดำเนินรายการทุกคน รวมถึงผู้รับการประเมิน ได้ใช้ความรู้ความสามารถและศักยภาพอย่างเต็มที่ เพื่อผลิตรายการในครั้งนี้ เพราะการผลิตรายการในแต่ละช่วง มีทุกรูปแบบ เช่น การสนทนา การสัมภาษณ์ การถามตอบ การบรรยายเหตุการณ์ การโฟนอิน การบันเทิง และก็เป็นเรื่องยากที่ผู้ดำเนินรายการทุกคนจะมีคุณสมบัติดังกล่าวครบถ้วน เพื่อให้การผลิตรายการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับการประเมินจึงต้องใช้วิธีประกบคู่ผู้ดำเนินรายการที่มีคุณสมบัติเสริมซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้ดำเนินรายการทุกคนต้องทนกับความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าทางเหงื่อ หาวหวานอน อีกด้วย

- ด้านการติดต่อประสานงาน การดำเนินกิจกรรมในครั้งนี้ใช้บุคลากรจำนวนมาก จึงได้บูรณาการกับหน่วยงานภายนอก บางหน่วยงานต้องส่งหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมกิจกรรม ต้องมีการเชิญล่วงหน้า อย่างน้อย ๑ สัปดาห์ และให้มีการตอบรับอย่างเป็นทางการ บางหน่วยงานตอบรับช้า บางหน่วยงานไม่มีการตอบรับ จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการนัดประชุมเพื่อชี้แจง และมอบหมายภารกิจในการดำเนินงาน แต่ปัญหาอุปสรรคในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยาก จึงต้องใช้วิธีการประสานงานแบบไม่เป็นทางการ และใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัว

๙.๒ ด้านข้อมูลการประชาสัมพันธ์

ผู้รับการประเมิน ได้พยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับนโยบายข้อมูลข่าวสารของรัฐ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการประชาสัมพันธ์ เช่นการให้บริการของหน่วยงานต่างๆ ต่อชุมชนประชาชนในท้องถิ่น และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชิญเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ งาน/โครงการ/กิจกรรม ในขณะนั้นมาร่วมรายการ เพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจน ละเอียดยรอบคอบ อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องเที่ยงตรง ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นประโยชน์สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้รับการประเมินยังต้องนำเทคโนโลยี

มาช่วยในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ เพื่อความ ถูกต้อง แม่นยำ ทันต่อเหตุการณ์ ขวนให้ผู้ฟังรายการติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจุบัน จำเป็นที่ผู้ดำเนินรายการจะต้องมีความรู้ในการใช้งานคอมพิวเตอร์เป็นอย่างดี

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ โครงการประชาสัมพันธ์เครือข่ายสถานีวิทยุเพื่อความปลอดภัยทางถนน เป็นโครงการที่ดี หลายฝ่ายให้การยอมรับว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งเป็นหน้าที่ของกรมประชาสัมพันธ์ที่ต้องดำเนินกิจกรรมนี้ต่อไป รวมไปถึงกิจกรรมอื่นๆที่มีลักษณะเดียวกันนี้ และในปัจจุบันนี้ก็กลายเป็นนโยบายของกรมประชาสัมพันธ์ ที่ทุกหน่วยงานต้องถือปฏิบัตินับว่าเป็นเรื่องที่ดี เพราะนอกจากจะสร้างประโยชน์ให้กับสังคมแล้ว ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอีกด้วย แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวคือ ในช่วงระยะหลังมานี้ กรมประชาสัมพันธ์ ไม่สามารถจัดหางบประมาณสนับสนุนให้กับหน่วยปฏิบัติได้ จึงให้แต่ละสถานีดำเนินการโดยใช้งบปกติ ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด เมื่อขาดงบประมาณ การผลิตรายการก็ขาดความหลากหลาย ไม่มีสีสัน เช่น จากที่เคยมี ผู้ร่วมดำเนินรายการหรือวิทยากร ที่มาจากหน่วยงานหรือภาคส่วนอื่นๆ กลับมีเพียงเจ้าหน้าที่ของสถานีเท่านั้น ผลสัมฤทธิ์ของงานอาจจะต่ำกว่ามาตรฐานที่เคยทำได้หรือไม่ เป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรได้ ดังนั้นกรมประชาสัมพันธ์ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินของโครงการ

๑๐.๒ การลงทุนทางด้านบุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญต่อความก้าวหน้าและผลประกอบการในระยะยาว ควรมีแผนงานด้านการฝึกอบรมอย่างชัดเจน มีเนื้อหาครอบคลุมด้านทันต่อสถานการณ์ เพิ่มทักษะการทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงจากเทคโนโลยี และสื่อใหม่ (New Media) ที่เกิดขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้ต้องเน้นถึงจรรยาบรรณวิชาชีพและบรรทัดฐานของสื่อมวลชน เพื่อให้ได้รับความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนวคิด / วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ของ นายวัชรินทร์ สุขเกษม

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่ ๘๗๙

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ

เรื่อง โครงการสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน

หลักการและเหตุผล

พันธกิจของกรมประชาสัมพันธ์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือการประชาสัมพันธ์นโยบายและการดำเนินงานของรัฐสู่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ให้มากที่สุด โดยผ่านทางสื่อต่างๆที่อยู่ในการกำกับดูแล และสื่อที่มีบทบาทสามารถใช้เป็นเครื่องมือได้เป็นอย่างดีคือ สื่อวิทยุกระจายเสียง โดยในแต่ละจังหวัดจะมีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ประจำจังหวัด ทำการส่งกระจายเสียง เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน จากรายงานการสำรวจเขตบริการมาตรฐาน สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในพื้นที่สำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ อุบลราชธานี ของสำนักประชาสัมพันธ์เขต ๒ เมื่อพฤษภาคม ๒๕๔๖ พบว่า ในจังหวัดศรีสะเกษ มี ๗ อำเภอ จาก ๒๒ อำเภอ มีประชากร ๕๖๕,๕๕๓ คน อยู่ในพื้นที่ ที่มีระดับการรับฟังวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษ ในระดับ เลว และเลวมาก (ระดับการรับฟัง ตามมาตรฐาน CCIR.REC.๔๑๗.๔) ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถรับฟัง ข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ได้เลย อย่างไรก็ตามพื้นที่เหล่านั้นก็มีสถานีวิทยุชุมชนตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

จากสภาพปัญหาและภารกิจในด้านการประชาสัมพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ จึงได้สร้างเครือข่ายกับวิทยุชุมชนที่อยู่นอกเขตบริการของสถานีฯขึ้น เพื่อเชื่อมโยงสัญญาณการถ่ายทอดเสียง รายการที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ ไปยังสถานีวิทยุชุมชนที่เป็นเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ เพื่อออกอากาศเผยแพร่ต่อไป ซึ่งเป็นการเสริมจุดบอด และสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์อันจะส่งผลให้ประชาชนได้มีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้มากขึ้น และนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

บทวิเคราะห์ / แนวคิด / ข้อเสนอ

ในปัจจุบันนี้ การประกอบกิจการกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์กำลังประสบกับปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ สถานีวิทยุกระจายเสียงในแต่ละแห่ง ไม่สามารถส่งกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ ที่เป็นเขตบริการของตนเองได้ ซึ่งนับว่ามีผลต่อพันธกิจของกรมประชาสัมพันธ์ ที่ต้องการประชาสัมพันธ์ นโยบายและการดำเนินงานของรัฐสู่กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เป็นอย่างมาก ซึ่งมาจากสาเหตุใหญ่ๆ ดังนี้

๑. กำลังส่งของเครื่องส่งวิทยุกระจายเสียง ไม่เหมาะสมกับเขตบริการ เนื่องจากในบางจังหวัดมีพื้นที่กว้างขวางมาก จึงไม่สามารถส่งกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดได้ หากจะเพิ่มกำลังของเครื่องส่ง ก็ถูกจำกัดด้วยข้อกฎหมาย หากจะติดตั้งสถานีทวนสัญญาณ ก็ถูกจำกัดด้วย งบประมาณ บุคลากร หรือไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

๒. ถูกคลื่นความถี่ของสถานีวิทยุกระจายเสียงอื่นรบกวน โดยเฉพาะการถูกรบกวนจาก สถานีวิทยุชุมชน ที่เกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมยาก

จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนในบางส่วนไม่สามารถรับฟังข่าวสารจากสื่อวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์ได้ การสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์จึงเป็นการขยายเขตบริการ อันจะส่งผลให้ภารกิจของกรมประชาสัมพันธ์บรรลุเป้าหมายในที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างโอกาส และความเสมอภาคกัน ให้กับประชาชนทุกคน ในการบริโภคสื่อวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์

การสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน มีขั้นตอน ดังนี้

- (๑) จัดทำโครงการการสร้างเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน เสนอขออนุมัติ
- (๒) แต่งตั้งคณะทำงานเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืนเพื่อดำเนินการสรรหาและคัดเลือกสถานีวิทยุชุมชนที่จะเข้าร่วมโครงการ
- (๓) จัดการประชุมคณะทำงานฯ และติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ เพื่อสรรหาและคัดเลือกสถานีวิทยุชุมชนที่จะเข้าร่วมโครงการ โดยคัดเลือกสถานีวิทยุชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่/พื้นที่ใกล้เคียง ใน ๗ อำเภอ ประกอบด้วย อ.บึงบรู่ อ.ชุมขันธ์ อ.ศิลาลาด อ.เบญจลักษณ์ อ.ขุนหาญ อ.กันทรลักษณ์ อ.ภูสิงห์
- (๔) จัดประชุมตัวแทนสถานีวิทยุชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน และชี้แจงแนวทางการดำเนินงาน และข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับ รายละเอียดต่างๆในการดำเนินงาน
- (๕) ดำเนินการเชื่อมโยงเครือข่ายในการถ่ายทอดเสียง โดยมีสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดศรีสะเกษ เป็นแม่ข่าย ในช่วงเวลาที่เป็นรายการสำคัญ และเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อประชาชน
- (๖) จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์เครือข่าย
- (๗) จัดทำสรุปและประเมินผลโครงการ

แนวคิดการสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์

- ๑ ความหมายของคำว่าเครือข่ายการประชาสัมพันธ์

เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจ ที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในเครือข่ายด้วยความเป็นอิสระ เท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน (ธนา ประมุขกุล : ๒๕๕๔)

เครือข่าย คือการเชื่อมโยงร้อยรัดเอาความพยายามและการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อปฏิบัติการกิจอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยที่แต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการกิจหลักของตนต่อไปอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์ และปรัชญาของตนเอง การเชื่อมโยงนี้อาจเป็นรูปของการรวมตัวกันแบบหลวมๆ เฉพาะกิจตามความจำเป็น หรืออาจอยู่ในรูปของการจัดองค์กรที่เป็นโครงสร้างของความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน (เสถียร จิรรังสีมันต์ : ๒๕๔๔)

๒ ความสำคัญของการทำงานแบบเครือข่าย

ขวัญเมือง แก้วคำเกิง ได้กล่าวว่า สภาพการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ พบว่า การทำงานจำเป็นต้องอาศัยการเชื่อมประสานงานกันระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน หากต่างหน่วยงานต่างทำงานกันไม่สัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกัน ก็อาจจะมีการทำงานซ้ำซ้อนในพื้นที่เดียวกัน มีการทำงานคล้ายคลึงกัน ยุ่งอยู่กับการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องไปแบบวันต่อวัน เพื่อให้หน่วยงานของตนอยู่รอด แต่ละหน่วยงานก็มีการส่งข่าวข้อมูลไหลเวียนกันอยู่ภายในหน่วยงานของตน และข้อมูลข่าวสารก็ค่อนข้างจำกัด การทำงานใช้กรอบความคิดหรือหลักการเฉพาะที่เคยใช้ ไม่เกิดการพัฒนา รับรู้สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ไม่มีคนมาช่วยชี้แนะเมื่อเดินหลงทางหรือกำลังจะก้าวไปสู่หนทางที่เกิดความเสี่ยง เกิดความเสียหายกับคนในครอบครัว หน่วยงานหรือองค์กร การทำงานในปัจจุบันซึ่งต้องการความรวดเร็ว ครบถ้วน ถูกต้องและมีความเป็นมืออาชีพที่เชื่อถือได้ สามารถตัดสินใจได้จากการทำงานที่มีลักษณะ “เข้ามาคนเดียว” กับ “ทีมเวิร์ค” ได้เป็น อย่างดี ในกระบวนการทำงานของเครือข่ายนั้น สิ่งหนึ่งที่ได้รับนอกจากผลสำเร็จตามที่ต้องการคือ ความร่วมมือและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยการทำงานแบบเครือข่ายมีความสำคัญดังนี้ (ขวัญเมือง แก้วคำเกิง : ๒๕๔๘)

(๑) เกิดกระบวนการเรียนรู้ บุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาดำเนินงานร่วมกันในเครือข่ายจะเกิดกระบวนการเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิด ความรู้ วิธีการทำงาน และประสบการณ์ความเชี่ยวชาญซึ่งเป็นทุนภายในตนเอง ดังนั้น สมาชิกทุกคนในเครือข่ายจะมีการพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ โดยกระบวนการเรียนรู้นั้นสามารถช่วยให้บุคคล และองค์กรเครือข่ายมีการปรับตัว พัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งในการแสวงหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ รวมทั้ง การขยายแนวร่วมใหม่อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การทำงานเกิดผลสำเร็จมากขึ้น หรือเกิดการเรียนรู้เทคนิค วิธีการ หรือกลไกจากเครือข่ายที่เป็นพันธมิตร ซึ่งเปิดเผยข้อมูลให้กันอย่างไม่ปิดบัง เช่น การเรียนรู้วิธีการเพิ่มผลผลิต หรือการควบคุมแมลงรบกวนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น และมีความปลอดภัยสูง หรือ การได้รับคำแนะนำด้านเทคนิควิธีการใหม่ๆ ที่ใช้ในการลดต้นทุนการผลิต ให้ต่ำลง เพื่อให้ผลผลิตสามารถแข่งขันในตลาดได้ เป็นต้น

(๒) การเพิ่มโอกาสในการจัดการปัญหา การรวมกลุ่มและการประสานงานอย่างต่อเนื่อง กับภาคีที่เกี่ยวข้องเป็นการสร้างสรรค์โอกาสในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม องค์กร และเครือข่าย เนื่องจาก การพบปะและมีกิจกรรมเกี่ยวข้องระหว่างกัน มีการติดต่อ ไปมาหาสู่กันอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดการปรับตัว เพื่อลดจุดอ่อน และแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง รวมทั้งมีข้อมูลที่ช่วยให้เครือข่ายของตนมีการพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ สามารถจัดการปัญหาต่างๆ ได้ล่วงหน้า หรือแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี เช่น การส่งข่าวสารข้อมูลให้แกกันกรณีเกิดการแพร่ระบาดของโรคบางอย่าง หรือการแพร่ขยายพันธุ์ของแมลง ศัตรูพืช รวมทั้ง การวางแผนร่วมกันในการผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด เป็นต้น

(๓) เกิดการพึ่งพาตนเอง เครือข่ายมีการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงานที่อาศัยการมีส่วนร่วม ผ่านประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เป็นการสะสมทุนทางสังคมในด้านทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ซึ่งช่วยสร้างวินัยและวัฒนธรรมของสมาชิกในเครือข่ายหรือของชุมชน ทำให้มีศักยภาพในการเผชิญกับปัญหาด้านต่างๆ เกิดการพึ่งพาตนเองได้ เช่น เมื่อเกิดปัญหาราคาสินค้าเกษตรมีราคาแพง หรือเกิดการขาดแคลน ก็สามารถเพาะปลูกขึ้นทดแทนได้เอง หรือ หากเกิดกรณี ฝนแล้งขาดแคลนน้ำก็สามารถจัดระบบการใช้น้ำให้ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้เป็นต้น

(๔) เกิดการจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น ปัญหาพื้นฐานของสังคมไทยเป็นเรื่องการจัดการทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นแหล่งน้ำ ป่า พื้นที่ลุ่มน้ำ ซึ่งหากขาดการรวมกลุ่มกันก็มักเกิดการขัดแย้ง ทะเลาะเบาะแว้ง เกิดกรณีพิพาท ทำให้คนในชุมชนแตกความสามัคคี การรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายมีส่วนช่วยในการจัดการกับทรัพยากรท้องถิ่นในหลาย ๆ พื้นที่

(๕) เกิดกระบวนการผลักดันเชิงนโยบาย ในการจัดการปัญหาของประชาชน ในปัจจุบันมีความต้องการให้เกิดการแก้ปัญหาเชิงระบบ และมีความต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องมีการผลักดันให้เกิดมาตรการหรือเป็นนโยบายที่มีการประกาศใช้เป็นกฎหมายต่างๆ อาทิ พ.ร.บ. หรือ กฎกระทรวง เพื่อให้รัฐบาลดูแลและมีการดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะกระบวนการนโยบายสาธารณะเน้นการมีส่วนร่วมเรียนรู้ของทุกฝ่าย จนเกิดเป็นความเข้าใจของสังคม (social understanding) เป็นคุณค่าของสังคม (social value) และเป็นการปฏิบัติโดยสังคม (social practice) ซึ่งการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ (interactive learning through action) คือหัวใจของความสำเร็จในเรื่องต่างๆ

(๖) เกิดอำนาจหรือพลัง คนจำนวนมากที่รวมตัวกันโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่ชัดเจนย่อมทำให้เกิดพลังในการรับฟัง กระบวนการทำงานของเครือข่ายกล่าวได้ว่า เป็นพลังของภาคประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เครือข่ายที่มีความแตกแยก มีความขัดแย้งและขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันจะอ่อนแอ ขาดการร่วมมือผลักดัน เนื่องจากประเด็นปัญหาเชิงนโยบาย ต้องอาศัยการเชื่อมประสานกับเครือข่ายและภาคอื่น ๆ เพื่อให้เครือข่ายมีพลังและมีอำนาจในการต่อรองที่สูงขึ้น พลังอำนาจของการรวมกลุ่มนี้บางครั้งอาจไม่ส่งผลที่เป็นรูปธรรมโดยตรง แต่เป็นพลังหรือประโยชน์ในทางอ้อมที่บรรดากลุ่มหรือเครือข่ายอื่น ๆ ให้ความเกรงใจและสามารถนำมาเป็นการต่อรองในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้

การรักษาเครือข่าย

หลักการรักษาความสำเร็จของเครือข่าย มีดังนี้ (ธนา ประมุขกุล : ๒๕๕๒)

(๑) การจัดกิจกรรมร่วมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เครือข่ายจะก้าวไปสู่ช่วงชีวิตที่ถดถอยหากไม่มีกิจกรรมใดๆที่สมาชิกของเครือข่ายสามารถกระทำร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อไม่มีกิจกรรมก็ไม่มีกลไกที่จะดึงสมาชิกเข้าหากัน สมาชิกของเครือข่ายก็จะไม่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน เมื่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกถดถอยก็ส่งผลให้เครือข่ายเริ่มอ่อนแอ สมาชิกจะเริ่มสงสัยในการคงอยู่ของเครือข่าย บางคนอาจพาลคิดไปว่าเครือข่ายล้มเลิกไปแล้ว ความยั่งยืนของเครือข่ายจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อได้มีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งกิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผน (pattern) ของการกระทำที่สมาชิกของเครือข่ายยอมรับโดยทั่วกัน ด้วยเหตุนี้ การที่จะรักษาเครือข่ายไว้ได้ ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและตารางกิจกรรมไว้ให้ชัดเจน ทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และต้องเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจเพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องเป็นกิจกรรมเดียวที่ใช้สำหรับสมาชิกทุกคน ให้สำรวจดูความต้องการเฉพาะของสมาชิกในระดับย่อยลงไปในแต่ละคนและแต่ละกลุ่ม กล่าวคือควรจะมีกิจกรรมย่อยที่หลากหลายเพียง

พอที่จะตอบสนองความสนใจของสมาชิกกลุ่มย่อยในเครือข่ายด้วย โดยที่กิจกรรมเหล่านี้ก็ยังต้องอยู่ในทิศทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่าย กิจกรรมเหล่านี้อาจจัดในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การวางแผนงานร่วมกัน การพบปะเพื่อประเมินผลร่วมกันประจำทุกเดือน ฯลฯ หรือจัดในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น จัดกีฬา นันทนาการระหว่างสมาชิก จัดงานประเพณีท้องถิ่นร่วมกัน เป็นต้น ในกรณีที่เครือข่ายครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างขวางมาก กิจกรรมไม่ควรรวมศูนย์อยู่เฉพาะส่วนกลาง ควรกระจายจุดพบปะสังสรรค์หมุนเวียนกันไป เพื่อให้สมาชิกเข้าร่วมได้โดยสะดวก

(๒) การรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสมาชิกเครือข่าย สัมพันธภาพที่ดีเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งในการรักษาเครือข่ายให้ยั่งยืนต่อไป ความสัมพันธ์ที่ดีเป็นเสมือนน้ำมันที่หล่อลื่นการทำงานร่วมกันให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เมื่อใดที่สมาชิกของเครือข่ายเกิดความรู้สึกบาดหมางไม่เข้าใจกัน หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างกันโดยหาข้อตกลงไม่ได้ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกก็จะเริ่มแตกร้า ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขอย่างทันท่วงที ก็จะนำไปสู่ความเสื่อมถอยและความสิ้นสุดลงของเครือข่ายได้ ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยเฉพาะ และควรจัดอย่างสม่ำเสมอไม่ใช่ว่าในช่วงที่มีปัญหาเกิดขึ้นเท่านั้น นอกจากนี้สมาชิกของเครือข่ายพึงตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาสัมพันธภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือความไม่เข้าใจกันที่อาจเกิดขึ้น สมาชิกควรแสดงความเป็นมิตรต่อกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งต้องรีบแก้ไขและดำเนินการไกล่เกลี่ยให้เกิดความเข้าใจกันใหม่ นอกจากนี้ควรมีมาตรการป้องกันปัญหาก่อนที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน เช่น ในการจัดโครงสร้างองค์กรควรแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน และไม่ซ้ำซ้อน การกำหนดเป้าหมายการทำงานที่สมาชิกยอมรับร่วมกัน การจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ การกำหนดผู้นำที่เหมาะสม การกำหนดกติกาอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เป็นต้น

(๓) การกำหนดกลไกสร้างระบบจิตใจ สมาชิกจะยังเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายตราบนานเท่าที่ยังมีสิ่งจูงใจเพียงพอที่จะดึงดูดให้เข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดกลไกบางประการที่จะช่วยจูงใจให้สมาชิกเกิดความสนใจอยากเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งตามทฤษฎีแรงจูงใจแล้ว ปัจเจกต่างก็มีสิ่งจูงใจที่ต่างกัน ดังนั้นควรทำการวิเคราะห์เพื่อบ่งชี้ถึงแรงจูงใจที่แตกต่างกันหลากหลายในแต่ละบุคคล แล้วทำการจัดกลุ่มของสิ่งจูงใจที่ใกล้เคียงกันออกเป็นกลุ่ม ๆ อาทิ ค่าตอบแทน เกียรติยศชื่อเสียง การยอมรับ ฯลฯ อันจะนำไปสู่มาตรการในการสร้างแรงจูงใจสำหรับบุคคลในแต่ละกลุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง ถ้าจำเป็นจะต้องให้ค่าตอบแทนเพื่อเป็นสิ่งจูงใจ ควรเป็นการแลกเปลี่ยนกับผลงานมากกว่าการให้ผลตอบแทนในลักษณะเหมาจ่าย กล่าวคือผู้ที่รับค่าตอบแทนต้องสร้างผลงานเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยน โดยผลงานที่ได้ต้องสนับสนุนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเครือข่าย และควรมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน เพื่อสร้างทักษะผูกพันระหว่างผู้รับทุนและผู้ให้ทุน การให้ค่าตอบแทนก็ไม่ควรให้ทั้งหมดในงวดเดียว ทั้งนี้เพื่อให้มีการปรับลดค่าตอบแทนได้หากผู้รับทุนไม่ดำเนินการตามสัญญา

ในกรณีที่ต้องการให้เกียรติยศและชื่อเสียงเป็นสิ่งจูงใจโดยเฉพาะในงานพัฒนาสังคมที่มักจะไม่มียearsค่าตอบแทน การดำเนินงาน จำเป็นต้องหาสิ่งจูงใจอื่นมาชดเชยสิ่งตอบแทนที่เป็นตัวเงิน ตามทฤษฎีของ Maslow ความต้องการการยกย่องจากผู้อื่น (esteem needs) ที่อยู่ในรูปของอำนาจเกียรติยศชื่อเสียง หรือสถานะทางสังคม เป็นสิ่งที่นำมาใช้จูงใจได้ อาจทำเป็นรูป “สัญลักษณ์” บางอย่าง ที่สื่อถึงการได้รับเกียรติยศ การยกย่อง และมีคุณค่าทางสังคม เช่น การประกาศเกียรติยศ เข็มเชิดชูเกียรติ โล่เกียรติยศ เป็นต้น โดยสัญลักษณ์เหล่านี้ต้องมีคุณค่าเพียงพอให้เขาปรารถนาอยากที่จะได้ และควรมีเกียรติยศหลายระดับที่จูงใจสมาชิกเครือข่ายให้ร่วมมือลงแรงเพื่อไต่เต้าไปสู่ระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งจะช่วยให้เกิดความต่อเนื่อง และควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่รายชื่อคนกลุ่มนี้อย่างกว้างขวาง

(๔) การจัดหาทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ หลายเครือข่ายต้องหยุดดำเนินการไปเนื่องจากขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานที่เพียงพอ ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากร ที่สำคัญคือเงินทุนในการดำเนินงานซึ่งเปรียบเสมือนเลือดที่ไหลเวียนหล่อเลี้ยงเครือข่ายให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ เมื่อขาดเงินทุนเพียงพอที่จะจุนเจือ เครือข่ายอาจต้องปิดตัวลงในที่สุด หากได้รับการสนับสนุนจะต้องมีระบบตรวจสอบการใช้จ่ายอย่างรัดกุม และมีการรายงานผลเป็นระยะ หากการดำเนินงานไม่คืบหน้าอาจให้ระงับทุนได้

(๕) การให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไขปัญหา เครือข่ายอาจเกิดปัญหาระหว่างการดำเนินงานได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายที่เพิ่งเริ่มดำเนินการใหม่ๆ การมีที่ปรึกษาที่ติดคอยให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือจะช่วยให้เครือข่ายสามารถดำเนินการต่อไปได้ และช่วยหนุนเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ควรมีที่ปรึกษาเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เป็นแหล่งข้อมูลให้ศึกษาค้นคว้า และช่วยอบรมภาวะการเป็นผู้นำให้กับสมาชิกเครือข่าย

(๖) การสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง องค์กรหรือเครือข่ายที่เคยประสบความสำเร็จกลับต้องประสบกับความล้มเหลวอย่างรุนแรงเมื่อเวลาผ่านไป เพราะไม่ได้ “สร้างคน” ขึ้นมารับไม้ผลัดต่อจากคนรุ่นก่อนเพื่อสานต่อภารกิจของเครือข่าย จำเป็นต้องสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง เครือข่ายต้องคัดเลือกคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ทั้งด้านความรู้ความสามารถ การมีประสบการณ์ร่วมกับเครือข่าย และที่สำคัญคือเป็นที่ยอมรับนับถือและสามารถเป็นศูนย์รวมใจของคนในเครือข่ายได้ ดำเนินการให้คนเหล่านี้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการทำหน้าที่เป็นสมาชิกแกนหลัก เพื่อสืบสานหน้าที่ต่อไป เมื่อสมาชิกแกนหลักต้องหมดวาระ (อ้างถึง ธนา ประมุขกุล ,๒๕๕๒ สืบค้นจาก www.anamai.moph.go.th เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ข้อเสนอแนะ

สถานีวิทย์กระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดศรีสะเกษเป็นหน่วยงาน ของกรมประชาสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งมีภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐ ไปสู่ประชาชน ทำให้ประชาชน เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ซึ่งต้องดำเนินงานภายใต้ภาวะ ที่เป็นก้าวย่างการเปลี่ยนแปลงของสื่อวิทยุกระจายเสียงที่เกิดขึ้นจากแนว ทางของการปฏิรูปสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่งผลให้เกิดวิทยุชุมชนขึ้นเป็นจำนวนมาก อันนำไปสู่การเข้าจับจองพื้นที่หน้าปดวิทยุกันอย่างไร้หลักเกณฑ์ ไร้การควบคุมตรวจสอบให้เป็นไปตามภารกิจของการจัดตั้งวิทยุชุมชน โดยเฉพาะในมาตรา ๓๓ ที่เป็นข้อกำหนดสัดส่วนการนำเสนอของรายการที่เป็นข่าว สารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ อาจส่งผลให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์น้อยลง ส่วนปัญหาภายในองค์กรคือ สถานีฯไม่สามารถส่งกระจายเสียงให้ครอบคลุมพื้นที่ ที่เป็นเขตบริการได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมจุดบอดดังกล่าว ด้วยการดึงสถานีวิทยุเหล่านั้นเข้ามาเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาทั้งการบริหารจัดการสถานีและการผลิตรายการที่มีประโยชน์กับประชาชนทุกคน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย แต่การที่จะสร้างเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ได้นั้น ทุกคนในองค์กรต้องร่วมมือกัน สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร ทำบทบาทและหน้าที่นักสื่อสารมวลชนของกรมประชาสัมพันธ์ ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนและสังคม โดยยึดหลักการทำงานแบบ STEP-L

แผนปฏิบัติงานโครงการสร้างเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน

งบประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

ลำดับ ที่	งาน/กิจกรรม	การดำเนินงานปี ๒๕๕๖						งบประมาณ	ผลผลิต	หมายเหตุ
		เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.			
๑	จัดทำโครงการสร้างเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน เสนอขออนุมัติ	↔						-	โครงการสร้างเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน ๑ โครงการ	หน่วย งานที่รับ ผิด ชอบสวท. ศรีสะเกษ
๒	แต่งตั้งคณะทำงานโครงการสร้างเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน	↔						-	คณะกรรมการจัดการประกวดรายการฯ ๑ ชุด	
๓	จัดการประชุมคณะกรรมการฯ และติดต่อประสานงานด้านต่าง ๆ	↔						๑,๐๐๐.-	การประชุม ๑ ครั้ง	
๔	จัดประชุมตัวแทนสถานีวิद्यุชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเลือกตั้ง และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหาร เครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน - จัดประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืนเพื่อกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการดำเนินงานตลอดจน วัน เวลา และรายการที่จะทำการ เชื่อมโยง	↔						๘,๐๐๐.-	- การประชุม ๑ ครั้ง - คณะกรรมการบริหารเครือข่ายวิद्यุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์แบบยั่งยืน	

๕	ดำเนินการเชื่อมโยง สัญญาณการ ถ่ายทอดเสียง			←	→				ทุกวัน ๆ ละ 1 รายการ	
๖	จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์เครือข่าย					↔		๑๐,๐๐๐.-	กรรมการและบุคลากร ของเครือข่ายร่วม แลกเปลี่ยน ความรู้ ประสบการณ์ในการ ทำงาน 1 ครั้ง	
๗	จัดทำสรุปและประเมินผลโครงการ					↔		๑,๐๐๐.-	สรุปผลการดำเนิน โครงการ ๑ ชุด	

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. กรมประชาสัมพันธ์ได้รับการยอมรับจากประชาชน ว่าเป็นสถาบันการประชาสัมพันธ์ที่มีความมุ่งมั่นที่จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไปสู่ประชาชนอย่างแท้จริง
๒. ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร เกิดความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่ได้รับมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต หรือมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
๓. เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ กับองค์กรเอกชน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. เกิดเครือข่ายวิทยุชุมชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ขึ้น ในจังหวัดศรีสะเกษ ไม่ต่ำกว่า ๕ สถานี
๒. ประชาชนในพื้นที่เป้าหมายสามารถรับฟัง ข้อมูล ข่าวสาร ของกรมประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อวิทยุท้องถิ่นได้ โดยมีระดับการรับฟัง ไม่ต่ำกว่า ระดับพอใช้ ตามระดับการรับฟังมาตรฐาน CCIR.REC.๔๑๗.๔
๓. ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย สามารถรับฟังข้อมูลข่าวสาร จากกรมประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๐
๔. บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของกรมประชาสัมพันธ์

ลงชื่อ.....

(นายวัชรินทร์ สุขเกษม)

ผู้เสนอแนวคิด

๑๑...../มิถุนายน / ๒๕๕๕

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (เรื่องที่ ๑)

๑. ชื่อผลงาน การผลิตรายการ “ประเภทข่าว” ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย

๑.๑ รายการข่าวท้องถิ่นและข่าวบริการ

๑.๒ ข่าวสั้นทันเหตุการณ์

๑.๓ บอกเล่าข่าว

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ระยะเวลาในการดำเนินการ ปีงบประมาณ ๒๕๕๒

(เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน)

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

ในการดำเนินการผลิตรายการ “ประเภทข่าว” ได้นำความรู้ทางวิชาการและแนวความคิดมาใช้ในการดำเนินการ ดังนี้

๑. การศึกษาค้นคว้า

ข่าวตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๕๒ ให้ความหมายว่า คำบอกเล่าเรื่องราวซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ, คำบอกกล่าว, คำเล่าลือ ดังนั้น “ข่าว” จึงเป็นการสื่อสารข้อมูล ที่มีทั้งผู้ส่ง สื่อกลางของข่าว และผู้รับ ซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเสนอข่าวที่มีความหลากหลาย ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชนที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งในการนำเสนอข่าวผ่านช่องทางต่างๆจึงอาจมีความเหมือนและความแตกต่าง เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ทั่วถึงมากที่สุด เช่นเดียวกับสื่อวิทยุกระจายเสียง ที่ในอดีตเป็นสื่อหลักในการเผยแพร่ข่าวสารต่างๆไปสู่ประชาชน และแม้ในปัจจุบันจะมีสื่ออื่นๆ อาทิ สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ หรือ สื่อทางอินเทอร์เน็ต เข้ามาเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคมากขึ้น แต่วิทยุกระจายเสียง ก็ยังเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลอยู่มาก เพราะคลื่นความถี่ส่งครอบคลุมพื้นที่ไปได้ไกลจึงนับว่าเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลต่อสังคม และชีวิตประจำวันของประชาชน ด้วยเอกลักษณ์ของวิทยุกระจายเสียงจึงทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในทุกกลุ่มวัย อีกทั้งวิทยุกระจายเสียงในแต่ละพื้นที่ยังสามารถศึกษา วิเคราะห์ความต้องการบริโภคสื่อของประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบรายการให้เหมาะสมมากกว่าสื่ออื่นๆ ขณะที่กลุ่มผู้ฟังสามารถเปิดฟังได้ทุกที่ ทุกเวลา อีกทั้งสามารถทำงานหรือกิจกรรมต่างๆไปด้วย จึงทำให้สื่อวิทยุยังคงครองใจประชาชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สำหรับพื้นที่จังหวัดชัยแดนภาคใต้ที่เกิดสถานการณ์ความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมาทำให้กลยุทธ์ในการนำเสนอข่าวสารต่างๆผ่านสื่อวิทยุจึงต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน และต้องทำให้ปราศจากความเคลือบแคลงสงสัย และประเด็นที่นำเสนอต้องไม่บิดเบือน หรือก่อให้เกิดความแตกแยก ซึ่งจากผลงานวิจัย “โครงการ ศึกษาสถานภาพ บทบาทการดำเนินงาน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสื่อวิทยุเพื่อร่วมสร้างสันติภาพใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตอนล่าง : จังหวัดสตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส” ที่ดำเนินการโดย ผศ.อรุณีวรรณ บัวเนียว คณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะที่ดีของวิทยุกระจายเสียงที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ต้องให้ความสำคัญกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นสื่อที่เปิดพื้นที่สาธารณะให้กับคนกลุ่มต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันในพื้นที่สื่อมวลชน

/รวมถึง

รวมถึงการเปิดกรอบความคิดทางวิชาการและวิชาชีพ มีการนำเสนอความขัดแย้งในแง่มุมที่แตกต่างหลากหลายเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดในประเด็นเดิมๆของสถานการณ์ อีกทั้งสื่อที่นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ทั้งข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นลงไปในเรื่องที่ข่าวสารและความบันเทิงที่ สร้างสรรค์สันติภาพ ความรัก ความสมัครสมานสามัคคี แทนที่บรรยากาศความก้าวร้าว รุนแรง การแย่งชิงผลประโยชน์ หรืออคติระหว่างผู้คนในสังคม ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก เน้นการทำงานเชิงรุกในการนำเสนอข่าวที่มีความหลากหลายของประเด็นข่าว และเพิ่มเวลาในการนำเสนอข่าวให้มากขึ้น โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับภาครัฐและประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีร่วมกันมากยิ่งขึ้น

สำหรับการนำเสนอข่าว ซึ่งจากเดิมมีการนำเสนอข่าว ผ่านช่วงข่าวท้องถิ่นและข่าวบริการ ที่ออกอากาศในเวลา ๑๗.๐๐ - ๑๗.๑๕ น. และออกอากาศซ้ำ ในเวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๑๕ น. ทุกวันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เพื่อให้ประชาชนไม่พลาดการรับฟังข่าวจากทางสถานี โดยเน้นการนำเสนอข่าวภาครัฐ และภาคประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และความเท่าเทียมกันของพื้นที่ข่าวที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความอ่อนไหวในเรื่องต่างได้ง่าย ขณะเดียวกันได้เพิ่มปริมาณการนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการทำแบบสอบถามของสถานี พบว่าในช่วงเช้า ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. เป็นเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งประกอบอาชีพทำสวนยาง และทำงานตามสถานที่ราชการหรือห้างร้านต่างๆเปิดรับฟังรายการทางวิทยุ จึงเห็นว่าควรมีการเพิ่มเวลาข่าวของทางสถานีในช่วงดังกล่าวด้วย

๒. การเขียนโครงการ

ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลก จึงได้เข้ามาบทบาทในส่วนนี้ โดยการจัดประชุมฝ่ายข่าวเพื่อพิจารณาดำเนินการผลิตข่าวและรายการที่เหมาะสม โดยเน้นการนำเสนอตามนโยบายรัฐบาล และยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์กรมประชาสัมพันธ์ ส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การแจ้งเตือนภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งข่าวที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ด้วย ซึ่ง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สุโขทัย-ลกมีการส่งกระจายเสียงครอบคลุมพื้นที่ ๑๓ อำเภอของจังหวัดนราธิวาส และพื้นที่ข้างเคียงประกอบด้วย บางส่วนของจังหวัดยะลาและจังหวัดปัตตานี รวมถึงพื้นที่ ๓ รัฐของประเทศมาเลเซีย ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลข่าวจึงต้องเป็นข้อมูลข่าวที่ทันต่อสถานการณ์ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและครอบคลุมกับสภาพสังคม และพื้นที่และมีความถี่ในการนำเสนอเพื่อให้ประชาชนไม่พลาดที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้มีความเข้าใจและได้รับประโยชน์จากนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์กรมประชาสัมพันธ์ ส่วนราชการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มากที่สุด เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินการแล้วจึงนำเข้าหารือกับผู้บังคับบัญชาเพื่อกำหนดรูปแบบในการดำเนินการต่อไป

๓.การดำเนินการ

๓.๑ การดำเนินการผลิตรายการ ได้นำผลจากแบบสอบถามที่ได้ลงไปสำรวจในพื้นที่เป้าหมายมาประกอบการพิจารณาดำเนินการ โดยผู้ขอรับการประเมินได้ร่วมประชุมฝ่ายข่าวและรายการ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ โดยในแต่ละวันผู้รับการประเมิน จะติดตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สถานการณ์ที่กำลังอยู่ในความสนใจของสังคม ตลอดจนติดตามนโยบายของรัฐบาลทั้งที่เป็นภาพรวมของประเทศและที่มีการขยายผลเข้ามาสู่พื้นที่

นอกจากนี้ยังประสานขอรับข้อมูลกำหนดการการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆจากส่วนราชการในระดับจังหวัดและระดับอำเภอนอกเหนือจากที่มีการส่งหนังสือแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์เข้ามาที่ สวท.สุโขทัย จากนั้นจะดำเนินการผลิตข่าว และนำเสนอผ่านรายการข่าว ที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และทันต่อเหตุการณ์ตามมาตรฐานของการเป็นสถานีหลักในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างแพร่หลาย ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีร่วมกัน สามารถลดความขัดแย้ง และความหวาดระแวงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อีกทางหนึ่ง โดยผ่านรายการด้านข่าว ดังนี้

๓.๑.๑ รายการ “ข่าวท้องถิ่นและข่าวบริการ” ออกอากาศทุกวันจันทร์ - อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ - ๑๗.๑๕ น. และเวลา ๐๘.๐๐ - ๐๘.๑๕ น. ได้นำเสนอข่าว แยกเป็น ประเด็นข่าวต่างๆ ๔ ข่าวต่อวัน ประกอบด้วย ข่าวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ข่าวนโยบายรัฐบาลหรือยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงหน่วยงานราชการในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีนำเสนอทั้งความคืบหน้า การขยายผลผลการดำเนินการ อุปสรรคและปัญหา ข่าวความเคลื่อนไหวต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเด็นข่าวที่น่าสนใจในรอบวัน ซึ่งจะมีการปล่อยเสียงแหล่งข่าว เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือของข่าวมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่เป็นการท้องถิ่นและข่าวที่เป็นประเด็นซึ่งสังคมให้ความสนใจ ส่วนในข่าวบริการ จะเน้นการประชาสัมพันธ์โครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่ และข่าวรับสมัครงาน และการแจ้งเตือนภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งนี้ข่าวต่างๆที่นำเสนอผ่านข่าวท้องถิ่นและข่าวบริการจากทางสถานี ผู้ขอรับการประเมินจะรายงานข่าวไปในช่องทางการสื่อสารของกรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย การรายงานข่าวไปทาง สวท.กรุงเทพมหานคร และ website : thainews.prd.go.th ด้วยเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ที่มีการนำเสนออย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

๓.๑.๒ รายการ “ข่าวสั้นทันเหตุการณ์” ออกอากาศทุกวันจันทร์ - ศุกร์ เวลา ๐๙.๓๐ - ๐๙.๔๕ น. ซึ่งสอดแทรกในรายการคุยเฟื่องเรื่องงาน เป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส โดยเป็นการนำเสนอข้อมูลแบบสรุปที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย ประกอบดนตรี เพื่อให้ข่าว เป็นเรื่องที่ที่น่าสนใจ ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มความหลากหลายของรายการหลักมากยิ่งขึ้นด้วย

๓.๑.๓ รายการ “บอกเล่าข่าว” ออกอากาศทุกวันจันทร์ - อาทิตย์ เวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. โดยเป็นการแจ้งกำหนดการ เวลา สถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่แบบรายวัน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนราธิวาสรับทราบและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง อาทิ โครงการกิจกรรมอำเภอเคลื่อนที่ จังหวัดเคลื่อนที่ การออกรับบริจาคโลหิตเฉลิมพระเกียรติ หรือการเปิดเวทีประชาคมในชุมชนหรืออำเภอต่างๆ ซึ่งประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์โดยตรง

๓.๒ สำหรับผู้ขอรับการประเมิน จะรับหน้าที่เป็นผู้ผลิตข่าว และรายการเป็นหลัก เนื่องมาจากสถานที่มีบุคลากรฝ่ายข่าวเพียงคนเดียว จึงต้องดำเนินการในรายการต่างๆข้างต้นด้วยตนเอง โดยอาศัยการเรียนรู้และทักษะที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้มีประสบการณ์ภายในองค์กร และจากหน่วยงานภายนอก ตลอดจนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองผ่านการทำงานตลอดหลายปีที่ผ่านมา ทำให้สามารถผลิตรายการข่าว จนเป็นที่ยอมรับและโดยในปัจจุบันสื่อวิทยุชุมชน และสถานีโทรทัศน์เคเบิลท้องถิ่นได้ขอความอนุเคราะห์จากทางสถานีในการขอรับการสนับสนุนข่าวจากทางสถานีไปออกอากาศในพื้นที่ด้วย

๔. ความรู้ด้านสื่อสารมวลชน

การเป็นนักสื่อสารมวลชน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ รูปแบบและทฤษฎีของข่าว ซึ่ง ทฤษฎีพื้นฐานของการสื่อข่าว อธิบายความไว้ว่า ข่าว (News) คือ เหตุการณ์ (event) ความคิด (ideas) ความคิดเห็น (opinion) อันเป็นข้อเท็จจริง (fact) ที่ได้รับการหยิบยกขึ้นมารายงาน (reporting) ผ่านทางช่องทางสื่อ (media) ที่เป็นทางการ (formal) ทั้งนี้เรื่องราวที่เป็นข่าวจึงมีแนวทฤษฎีพื้นฐานไว้ว่า สิ่งที่จะเป็นข่าว (Element of news) ได้คือสิ่งที่มีลักษณะ ดังนี้

- ความทันด่วนของข่าว (timeliness)
- ผลกระทบของข่าว (impact หรือ consequence) คือ มีนัย (significant) มีความสำคัญ (importance)
- มีความเด่น (prominence)
- ความใกล้ชิดของข่าวต่อผู้อ่านหรือผู้ชม (proximity) ทั้งทางกายและทางใจ
- เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่กำลังอยู่ในกระแสความสนใจของสาธารณชน หรือเรียกว่า “ประเด็นสาธารณะ” (talk of town)

ผู้ขอรับการประเมิน ได้นำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการผลิตข่าว ด้วยการติดตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และพิจารณาว่าเรื่องที่เกิดขึ้น ควรที่นำมาผลิตเป็นข่าวหรือไม่ โดยจะเน้นที่ความเด่นของข่าวว่าอยู่ในความสนใจของประชาชนหรือไม่ และมีผลกระทบเกิดขึ้นอย่างไรกับประชาชนในพื้นที่บ้าง ทั้งนี้จะดำเนินการแบบวันต่อวัน เพื่อให้ข่าวมีความทันสมัยและน่าสนใจเสมอ

หลักการเขียนข่าววิทยุ

โครงสร้างของข่าวมักจะใช้วิธีการเล่าแบบ ปิระมิดหัวกลับ คือใช้ความสำคัญขึ้นก่อนแล้วนำเข้าสู่เนื้อหาย่อย ข่าววิทยุมักจะมีคุณลักษณะดังนี้

๑. จำกัดเรื่องเวลา จึงเขียนในลักษณะความนำ และเนื้อข่าวไว้ร่วมกัน ส่วนรายละเอียดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการแจ้งข่าว
๒. พาดหัวข่าว ต้องชัด ด้วยประโยคที่พาดหัวข่าววิทยุ จะใช้เป็นความนำของข่าวไปในตัว
๓. เสนอสาระของข่าวก่อน แล้วจึงอธิบายรายละเอียด

คุณสมบัติของข่าว ข่าวที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. มีความถูกต้องครบถ้วน(Accuracy) ทุกรายละเอียดของข่าวไม่ว่าจะเป็นชื่อแหล่งข่าว ตำแหน่ง หรือความคิดเห็น จะต้องถูกรายงานอย่างถูกต้องครบถ้วน เป็นข้อเท็จจริง ไม่ถูกบิดเบือน
๒. มีความสมดุลและเป็นธรรม (Balance and Fairness) ผู้รายงานข่าวต้องนำเสนอข่าวทุกแง่มุมอย่างสมดุล เช่น เรื่องที่เสนอความขัดแย้ง ก็ต้องนำเสนอความคิดเห็นของทั้งสองฝ่ายที่ได้แย้งกันอย่างสมดุลและเป็นธรรม
๓. มีความเที่ยงตรง (Objectivity) รายงานข่าวอย่างตรงไปตรงมาอย่างปราศจากอคติใดๆ ไม่สอดแทรกความคิดเห็นส่วนตัวของผู้รายงานข่าวเข้าไปในข่าว
๔. เข้าใจง่าย กระชับรัด และชัดเจน (Simplicity, Concise, and Clear) การรายงานข่าวต้องเข้าใจง่าย ให้ผู้อ่านสามารถจับประเด็นได้เร็ว ด้วยประโยคกระชับรัด แจ่มแจ้ง
๕. ความใหม่สดทันต่อเหตุการณ์ (Recentness) ข่าวที่นำเสนอต้องใหม่ สด ทันเหตุการณ์เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในปัจจุบันจึงแข่งขันกันในเรื่องความรวดเร็วของการนำเสนอข่าว ให้ถึงผู้บริโภคเร็วที่สุด
๖. ข่าวต้องมี ๕W ๑ H ได้แก่ Who What Where When Why และ How เพื่ออธิบายว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น และเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร
 - การนำเสนอข่าว ของผู้สื่อข่าวสถานีวิทยุกระจายเสียง มีความแตกต่างจากสื่อมวลชนแขนงอื่น โดยต้องสามารถอธิบายรายละเอียดของข้อมูลข่าวอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้รับฟังเกิดความสนใจ และรับฟังด้วยความเข้าใจภายในระยะเวลาที่มีอย่างจำกัด ซึ่งผู้ขอรับการประเมินได้นำหลักในการเขียนข่าววิทยุ และคุณสมบัติที่ดีของข่าว ดังกล่าวมาใช้ในการผลิตข่าว ทำให้ข่าวที่เผยแพร่ออกไป มีสาระสำคัญของข่าวที่ชัดเจน ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในประเด็นข่าวที่ผู้ขอรับการประเมินรายงานข่าวออกไป ทั้งทาง สวท.สุโขทัย-ลก และทาง สวท.กรุงเทพฯ
 - อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน เมื่อรับฟังการรายงานข่าวทางวิทยุกระจายเสียง แล้วพบว่ามีการใช้ความชำนาญของตนเอง ด้วยการผลิตข่าวตามความเข้าใจ หรือตามความพอใจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง หรือมีการนำเสนอข่าวโดยใช้คำบางคำ หรือข้อมูลบางประโยคที่ไม่เหมาะต่อการนำมาเผยแพร่เป็นข่าววิทยุ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความตระหนักในเรื่องดังกล่าว จึงควรมีความระมัดระวังในการเขียนข่าววิทยุ ดังนี้
 ๑. ไม่ควรเริ่มต้นประโยคด้วยชื่อที่ประชาชนไม่รู้จัก
 ๒. อย่าใช้สรรพนาม บุรุษที่สามแทน เพราะผู้ฟังไม่รู้ว่าเป็นใคร หรือเธอคือใคร
 ๓. หลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์เทคนิค หากคำที่ฟังเข้าใจง่ายแทน
 ๔. คำที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด ให้นำเครื่องหมายคำพูด ออกแล้วอธิบายโดยบอกว่าใครพูดแทน
 ๕. หลีกเลี่ยงคำว่า ที่นี้ ที่นั่น ให้ใช้ชื่อสถานที่นั้นเต็มๆ
 ๖. ในกรณีที่ต้องการเน้นคำ ให้ขีดเส้นใต้ ผู้อ่านจะได้รู้และเน้นคำได้อย่างชัดเจนถูกต้อง
 ๗. เมื่อต้องการจะจบเนื้อหาข่าวให้ใช้ # หรือคำว่า จบข่าว
 ๘. เมื่อต้องการให้ผู้อ่านข่าวเว้นจังหวะในการอ่าน ให้ใช้เครื่องหมายเป็นเส้นเฉียง 2 เส้น //
 ๙. อย่าใช้คำย่อในการเขียนข่าว เพราะผู้อ่านอาจจะไม่ทราบ ให้เขียนโดยใช้ชื่อเต็ม แต่ถ้าเป็นคำย่อที่ผู้ฟังทราบ ก็สามารถใช้ได้ เช่น ขสมก. กทม.

๑๐. การเขียนตัวเลข ต้องเขียนให้อ่านได้ชัดเจน อาจเขียนเป็นตัวอักษร หรือเป็นคำเต็ม เช่น หนึ่งหมื่นล้านบาท ดีกว่า ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือ ๑๐,๐๐๐, ๐๐๐,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย เป็นที่น่าสนใจของผู้ฟัง ผู้ขอรับการประเมินได้นำ ทฤษฎีด้านการข่าวมาปรับใช้ในการผลิตข่าวในหลายลักษณะ มีดังนี้

- ข่าวที่เขียนให้ผู้ประกาศอ่าน หรือข่าวอ่าน (The edited news report) มีลักษณะ เหมือนการพูดทางวิทยุกระจายเสียงโดยทั่วไป ในการประกาศข่าวจากการเขียนนี้ ผู้อ่านจะต้องข้อมและอ่านบท ข่าววิทยุขึ้นให้เข้าใจ และการอ่านต้องสามารถใช้ระดับเสียงให้เกิดความน่าเชื่อถือ และน่าฟัง

- ข่าวประกอบเสียง หรือการรายงานข่าวด้วยเสียงจริงที่เกี่ยวข้องเป็นบางส่วน เป็นการ นำรายงานข่าวจากผู้สื่อข่าวส่งมาที่มีเนื้อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งที่มีเสียงสัมภาษณ์แหล่งข่าว หรือไม่มี เสียงแหล่งข่าว มาเรียบเรียงและเรียบเรียงใหม่ เพื่อให้ผู้ประกาศอ่าน โดยการสอดแทรกเสียงพูดของแหล่งข่าว เพื่อเป็นการยืนยันความเห็นต่างๆที่ผู้สื่อข่าวได้ไปสัมภาษณ์มา ซึ่งจะทำให้ข่าวนั้นน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

- การรายงานข่าวด้วยเสียงของผู้สื่อข่าวเอง (voice report หรือ straight news report) เป็นการรายงานจากข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ ที่นักข่าวเสาะหามาได้ แล้วนำมาสรุปติดต่อ เรียบเรียงและเขียนให้น่าสนใจ โดยอาจจะมีเสียงประกอบ หรือ เสียงสัมภาษณ์ผู้คนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับเหตุการณ์นั้นๆ ยังจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นและสับสนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

- การสัมภาษณ์ข่าว (news interview) เป็นรายการข่าววิทยุกระจายเสียงประเภทหนึ่ง ซึ่งมีการนำประเด็นที่กำลังอยู่ในความสนใจของผู้ฟังเป็นพิเศษ ทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์ออกอากาศสด หรือการ บันทึกเทปไว้ นำมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของรายการข่าว หรือเป็นรายการสัมภาษณ์ตลอดรายการก็ได้หากเป็น ประเด็นที่มีเนื้อหามากและเข้าใจยาก

- การรายงานข่าวจากสถานที่เกิดเหตุการณ์ (On-the-spot-report) คือการรายงานข่าว จากสถานที่เกิดเหตุในขณะที่เหตุการณ์กำลังเกิดขึ้น โดยผู้สื่อข่าวต้องมีภูมิหลังของเหตุการณ์ที่น่าเสนอด้วย ซึ่งจะ ช่วยให้ผู้ฟังเกิดความสนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

- รายการนิตยสารข่าว (news magazine) มีลักษณะการเสนอข่าวในรูปแบบนิตยสาร ซึ่งมีหลากหลายเรื่องราวและวิธีในการนำเสนอภายในรายการเดียวกัน เช่นมีทั้งบทข่าวสำหรับผู้ประกาศ มีการ สัมภาษณ์ข่าวสลับช่วง และการรายงานสดจากที่เกิดเหตุสลับจนจบรายการ

- รายการสารคดีข่าว (news documentary) เป็นการจัดทำเพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับ ข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดด้วยแง่มุมที่หลากหลาย ภายใต้การนำเสนอที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงใน รูปแบบของสารคดี

- วิเคราะห์ข่าว (news analysis) เป็นการให้สาระเบื้องหลังข่าว เพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ในเชิงลึก ไปพร้อมๆกับการให้ข่าวสาร ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวที่มีความสำคัญ ในระดับประเทศ และระดับโลก

/๔สรุป

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ในการผลิตข่าวในแต่ละสัปดาห์ จะมีการติดตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งในพื้นที่และในระดับประเทศ เพื่อกำหนดประเด็นในการนำเสนอ ผลิตข่าว ตรวจสอบความถูกต้อง นำเสนอข่าว และขยายผลจากประเด็นที่มีการนำเสนอไปแล้ว

๒. วิเคราะห์ข่าวสารที่เกิดขึ้น ว่าควรนำเสนอในแง่มุมใด เพื่อไม่ให้กระทบกับความรู้สึกของประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. การประสานแหล่งข่าว เพื่อนัดสัมภาษณ์ หรือ สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งจะมีทั้งการลงพื้นที่ไปหาข้อมูล หรือในบางกรณีอาจต้องประสานกับบุคคลหลายท่าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่จะนำเสนอมากยิ่งขึ้น หรือบางครั้งอาจเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความสมดุลให้ข่าวที่นำเสนอออกไป

๕. ผู้ร่วมดำเนินการ (ถ้ามี) ๑. ชื่อ.....-.....สัดส่วนของผลงาน.....

๖. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ ร้อยละ ๑๐๐

๖.๑ วางแผนการดำเนินการ

- ศึกษานโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อประกอบการนำเสนอข่าว พร้อมทั้งติดตามข้อมูลข่าวสาร ต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และในประเทศไทยและในประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในรอบวันเพื่อบริหารประเด็น และหาแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือ หรือประสานเพื่อนัดสัมภาษณ์ เพื่อนำมาผลิตเป็นข่าว แต่เนื่องจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีอุปสรรคในการขอสัมภาษณ์แหล่งข่าว เนื่องจากบางคนมีความไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ หรือในกรณีที่ป็นเจ้าหน้าที่รับให้สัมภาษณ์ก็จะมีคามวิตกกังวลว่าข้อมูลที่นำเสนอออกไปจะส่งผลกระทบต่อตนเองหรือไม่ ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ทักษะทางการสื่อสารในการขอความร่วมมือจากแหล่งข่าว เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด โดยคำนึงถึงคุณสมบัติที่ดีของข่าว มีความถูกต้องครบถ้วน มีความสมดุลและเป็นธรรม มีความเที่ยงตรง เข้าใจง่าย กระชับรัด และชัดเจน ความใหม่สดทันต่อเหตุการณ์ และต้องมี ๕W ๑ H เพื่ออธิบายว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น และเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

๖.๒ การดำเนินงาน

๖.๒.๑ ผลิตจึงเกิด เปิดข่าวรายการข่าว “ข่าวท้องถิ่นและข่าวบริการ” , “ข่าวสั้นทันเหตุการณ์” และ “บอกเล่าข่าว”

๖.๒.๒ ทำหน้าที่เลือกประเด็นข่าว ผลิตข่าว เรียบเรียงข่าว เพื่อนำออกอากาศในช่วงของรายการข่าว รวมถึงการรายงานข่าว ทาง สวท.กรุงเทพฯ

/๖.๒.๓ เป็นผู้...